

Серія «Основи бібліотечно-бібліографічних знань»

**Проектна діяльність –
важлива складова розвитку бібліотеки та
професійного зростання бібліотекарів**

методичні рекомендації

Вінниця 2014

УДК 027.7:005.8(072)

ББК 78.347.61р+71.4к4.р

Б61

Білоус В. С. Проектна діяльність – важлива складова розвитку бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів : методичні рекомендації / В. С. Білоус. – Вінниця, 2014. – 80 с. – (Серія «Основи бібліотечно-бібліографічних знань»).

Показано роль та значення проектної діяльності в інноваційному розвитку бібліотеки вищого навчального закладу. Викладено досвід бібліотек з написання проектів та впровадження результатів у практику роботи. Подані загальні рекомендації щодо написання та оформлення проекту. Рекомендується для бібліотечних працівників.

ЗМІСТ

Вступ	4
Технологічні аспекти розробки і підготовки проекту (програми) ..	6
SWOT – аналіз діяльності бібліотеки	10
Загальні рекомендації щодо написання та оформлення проекту .	15
Співпраця з міжнародними установами, організаціями, благодійними фондами	17
Декілька порад щодо написання проекту на одержання гранту ..	19
Теоретико-організаційні основи управління проектами	30
Проектна діяльність бібліотек	31
Стратегія розвитку бібліотеки ВНЗ	33
Проект «Модельна бібліотека вищого навчального закладу»	35
Теми та зразки проектів (з досвіду роботи бібліотек)	41
ДОДАТКИ	52
Література до теми:	76

Вступ

Винятково важливого значення в умовах глобалізації та інформатизації, динамічних перетворень, що відбуваються у всіх сферах суспільства, набуває підготовка фахівця нової генерації, активної та творчої особистості, здатної адекватно оцінювати ситуацію, самостійно робити свій вибір, ставити й реалізовувати цілі і завдання. Пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти України є її інтеграція у світовий та європейський освітній простір. Поняття «якість освіти» є визначальним у системі характеристик результатів діяльності системи вищої освіти.

Підвищення якості освітнього процесу здійснюється шляхом використання новітніх технологій, адаптації в інформаційному просторі, цілеспрямованого формування інформаційної культури. Система вищої школи передбачає самостійну роботу студентів, ефективність якої залежить від інформаційної культури. Її основними ознаками є вміння орієнтуватися в потоці інформації, грамотно формулювати свої інформаційні запити, здійснювати самостійний пошук та аналіз інформації.

Важлива роль у розв'язанні цього завдання відводиться бібліотеці. Змінюється освітня та виховна парадигми: пропонується новий зміст та підходи до бібліотечної діяльності, впроваджуються сучасні інноваційні технології в роботу бібліотеки вищого навчального закладу (ВНЗ). Перебудова в суспільстві та реформування освіти потребує інших підходів до організації діяльності бібліотек ВНЗ, до бібліотекаря, спрямованості на розвиток та вибір нових форм і методів саморозвитку бібліотечної діяльності, професійного самовдосконалення.

Яким чином бібліотеки ВНЗ сприятимуть прагненню студентів до цікавого навчання, до бажання пізнати самого себе та виробити усталені норми поведінки у майбутній професійній діяльності, стати активною й творчою особистістю? Чи готова бібліотека до забезпечення якісною та оперативною інформацією навчально-виховний процес та науково-дослідну роботу університету? Як зробити бібліотеку центром тяжіння? Що потрібно для її динамічного розвитку? Який метод тут універсальний?

Наразі на всі ці питання є відповідь – бібліотеки, окрім інших форм і методів бібліотечної роботи, повинні займатися програмно-проектною діяльністю. Проектування є потужною креативною рушійною силою інноваційного розвитку, дозволяє генерувати свіжі ідеї і перетворювати їх в життя, забезпечувати реорганізацію та модернізацію бібліотек на новій реформаторській хвилі. Проектна діяльність є потребою часу і необхідністю сьогодення та майбутнього.

Дане видання подає практичні рекомендації для бібліотекарів зі складання проектів (програм), допомагає у вирішенні важливих питань проектної діяльності, а саме:

- формулювання назви проекту;
- постановка проблеми, підготовка анотації проекту;
- визначення цілей і задач проекту;
- розробка методів проекту;
- визначення форм оцінки, звітності і результативності проекту;
- особливості підготовки бюджету проекту;
- основні вимоги до підготовки резюме на виконавців проекту і розподіл обов'язків із виконання проекту тощо.

Технологічні аспекти розробки і підготовки проекту (програми)

Програмна діяльність визначається сукупністю проектів, або проектом виключної складності та методом управління його реалізації. Серед програм – стратегічні програми розвитку регіону, галузі, певної міжгалузевої діяльності.

Проектна діяльність – це керовані зміни вихідного стану об'єкту, на які потрібні час, фінансові витрати, певні ресурси.

Проект – це поєднання послідовних, цілеспрямованих, взаємопов'язаних дій, спрямованих на досягнення чітко визначеного результату в умовах обмеженого проміжку часу і коштів.

За масштабами проекти розподіляються таким чином: монопроекти (на рівні конкретної установи); мультипроекти; комплексні регіональні проекти; мегапроекти (цільові програми розвитку).

За змістом – навчально-освітні, дослідницькі, інноваційні, інвестиційні, комбіновані тощо.

За терміном реалізації – короткострокові (1-2 роки), середньострокові (3-5 роки), довгострокові (більше 5 років).

Проектна робота складається з таких основних етапів:

- розробка концепції проекту;
- підготовка персоналу бібліотеки до участі в реалізації проекту, тобто забезпечення позитивного відношення бібліотечних працівників до нововведення, створення творчої атмосфери для успішного виконання завдань проекту;
- передпроектний аналіз;
- планування та оформлення проекту документа;
- управління, контроль та регулювання робіт згідно проекту;

- завершення, аналіз результату та оформлення звітнього документа;
- розповсюдження результату проекту та його подальший розвиток.

Підготовка до виконання проекту:

- осмислення ідеї проект;
- визначення тих, хто найбільше виграє від його реалізації;
- збирання інформації;
- обговорення альтернативних шляхів реалізації ідеї проекту;
- аналіз можливої протидії, труднощів у реалізації проекту;
- обговорення ідеї з можливими партнерами та користувачами;
- вибір спонсорського фонду чи організації;
- отримання дозволу від директора бібліотеки;
- визначення осіб, які будуть писати проект;
- підготовка короткої чернетки (стислого варіанту) проекту;
- визначення терміну.

Проект починається з осмислення ідеї, визначення спрямованості, осіб або установ, які найбільше виграють від його реалізації.

При визначенні ідеї проекту важливо розуміти, що проектна діяльність – це складна науково-дослідницька робота, яка спрямована на реалізацію суспільно важливого завдання, подолання існуючих протиріч, наприклад, для покращення доступу користувачів до інформації та культурного надбання.

Проект завжди вирішують проблемні ситуації, у якій опинилися реальні користувачі бібліотеки.

Особлива роль у підготовці проекту належить комунікативним навичкам, обміну інформацією між виконавцями та менеджерами проекту.

Важливим є встановлення тісних контактів між відділами, бібліотеками, інститутами, громадськістю для обговорення з ними ідеї проекту, забезпечення злагодженої роботи усіх учасників підготовки та реалізації проектної діяльності, підтримка необхідних контактів з соціумом. Все це вимагає своєчасного обміну та аналізу інформації.

Уточненню ідеї проекту сприяє збирання інформації, проведення всебічного передпроектного аналізу. Проведення перед проектного аналізу потребує від бібліотечних фахівців навичок і знань системного аналізу, методів планування, мотивування, застосування принципів проектного менеджменту.

Використання комплексу методів аналізу реального внутрішнього стану та потенціалу бібліотеки, аналіз взаємодії бібліотеки із соціумом сприятимуть обґрунтуванню необхідності реалізації проекту, детальному плануванню, передбачення бюджету на його впровадження.

Час підготовки й виконання проекту будь-якої складності та спрямованості розподіляються таким чином:

- 25% визначення теми, джерел фінансування, проектний аналіз;
- 10% на складання проекту (обґрунтування актуальності проблеми; викладення результатів передпроектного аналізу, надання інформації про організацію, керівника та виконавців проекту, наведення кількісних та якісних показників для оцінювання проміжних та кінцевих результатів; характеристика можливих довготривалих та віддалених наслідків його реалізації; складання бюджету);
- 10% на організацію проекту.
- 45% на виконання проекту;
- 10% на складання звіту.

Життєвий цикл проекту від виникнення ідеї до повного завершення складається із кількох етапів:

- Концепція (або розробка, мета). Аналіз існуючого стану та дослідження проектних можливостей, формування ідеї як кінцевої мети проекту та шляхи її досягнення, основні особливості, організаційні, фінансові проблеми, необхідні засоби для розробки.

- Планування включає підготовку стратегічного плану, що забезпечує загальне бачення проекту, визначає цільові етапи та основні віхи обов'язково із строками завершення комплексів робіт і оперативний план, що деталізує завдання учасників на місяць, квартал.

- Реалізація проекту – це створення організаційних форм управління, формування організаційної структури: вибір керівника, який координує роботу, здійснює контроль та регулює хід реалізації проекту, відповідає за кінцеві результати.

- Завершення проекту, досягнення кінцевої мети, оцінка його ефективності та результативності.

Виконання проекту відбувається відповідно до плану його реалізації, який подано в табличній формі.

План реалізації Проекту					
Найменування завдань та заходів	Обсяг фінансування	Термін виконання	Виконавці	Очікувані результати	Ризики
1.Завдання 1.1. Захід 1.2. Захід					

Складність полягає у тому, що бюджет має обов'язково включати чіткий розподіл усіх витрат: детальне обґрунтування додаткових коштів, характеристика інших джерел фінансування (благодійні внески, спонсори тощо), економічний ефект реалізації проекту.

Зрозуміло, що в силу певних обставин не всі проекти реалізуються, оскільки їх реалізація найчастіше відбувається на конкурсній основі, де бувають переможці та переможені, або виникають об'єктивні причини, що унеможливають виконання проекту (припинення фінансування, зміна

пріоритетів та ін.). Без сумніву, участь у проектній діяльності, уміння презентувати бібліотеку, бажання заявити про себе та свій заклад – мотивація до подальшої проектної діяльності.

Тому бібліотекар повинен уміти: визначати цілі і завдання проекту; здійснювати моніторинг діяльності бібліотеки (відділу) методами системного аналізу, статистичними та методами збору інформації (опитування, спостереження, аналіз документації, експертна оцінка) визначити зміни та загрози зовнішнього середовища, здійснювати складання проекту, (опис проекту, план реалізації проекту, кошторис, оцінка результативності); планувати розвиток проекту та здійснювати просування його результатів.

Проектна діяльність в інформаційно-бібліотечній сфері потребує об'єднання зусиль практиків та науковців бібліотечної справи.

Оволодіння принципами, функціями, технологіями проектного менеджменту є однією із заporук прискорення перетворень у бібліотеках, їх розвитку та інтеграції у світовий інформаційний простір.

SWOT – аналіз діяльності бібліотеки

Широкого використання у проектній діяльності набув метод SWOT-аналізу, спрямований на аналіз внутрішнього стану організації (сила, слабкість) та зовнішнього середовища (можливості та загрози). SWOT – аналіз діяльності бібліотеки як метод управління, направлений на підвищення ефективності роботи бібліотеки. Фактори аналізу зовнішнього середовища можуть бути як тісно пов'язані з діяльністю бібліотеки (місце розташування, взаємозв'язки з іншими бібліотеками, інститутами, університетом, громадськістю тощо), так і економічні умови, соціальні

умови, реальні та потенціальні конкуренти бібліотеки, які надають інформаційні послуги, їх технологічний рівень тощо.

Даний метод допомагає оцінити успіхи та недоліки всієї роботи, окремих напрямів та процесів роботи, оцінити якісні зміни, своєчасне виявлення прогресивних та небажаних тенденцій, провести підсумки та прийняти рекомендації для покращення роботи, визначити сильні та слабкі сторони, можливі загрози у роботі, намітити перспективні плани діяльності бібліотеки.

Ресурси	Можливості	Сильні сторони	Загрози	Слабкі сторони
1	2	3	4	5
Бібліотечні фонди	<p>-Використання в цілях комплектування різноманітні можливості документного ринку (ринок друкованих видань, аудіовізуальних матеріалів, електронних (машинозчитуваних та мережевих) ресурсів).</p> <p>-Збільшення об'єму фонду за рахунок збільшення щорічних надходжень.</p> <p>-Поповнення фонду інформаційними ресурсами мережі Інтернет, базами та банками даних інших установ та організацій, використання корпоративної співпраці.</p> <p>-Вдосконалення форм і методів розкриття БФ, покращення індивідуальної і масової роботи з</p>	<p>Різнманітність документного ринку.</p> <p>-Комплектування фонду як головне джерело забезпечення потреб користувачів.</p> <p>-Універсальність фонду.</p> <p>-Динамічність (рух) фонду.</p> <p>-Статичність (дотримання порядку комплектування, прийнятих в бібліотеці системи розстановки фонду, облікової документації).</p>	<p>-Зниження рівня комплектування.</p> <p>-Збільшення вартості документів.</p> <p>-Втрата актуальності.</p> <p>-Втрата документів читачами.</p> <p>-Зниження темпу росту фонду, недостатнє книгозабезпечення, зниження читаності, падіння інтенсивності використання фонду.</p> <p>-Забезпечення збереження та безпеки БФ.</p>	<p>-Низька надійність матеріального забезпечення в умовах фінансової кризи.</p> <p>-Недостатнє та несистематичне фінансування.</p> <p>-Зношуваність матеріальних носіїв.</p> <p>-Низьке оновлення фонду.</p>

	<p>користувачем.</p> <p>-Рекламна діяльність бібліотеки, пропаганда фонду для збільшення темпу росту книговидачі.</p> <p>-Формування іміджу бібліотеки.</p>			
Каталоги традиційні	<p>-Повне багатоаспектне відображення документного фонду.</p> <p>-Задоволення запитів користувача у пошуку інформації.</p> <p>-Виконання комунікативної, інформаційно-пошукової та педагогічної функції.</p> <p>-Рекламна діяльність бібліотеки (пропаганда БФ).</p>	<p>-Контингент користувачів, який звик до карткової форми ІПС.</p> <p>-Постійний контингент та ріст інформаційних запитів.</p> <p>Інформативність.</p> <p>-Багатоаспектність пошуку.</p> <p>-Надійність зберігання.</p>	<p>-Відмова від використання традиційних каталогів сучасним користувачем, надання переваги новітнім технологіям.</p> <p>-Недостатнє та несистематичне матеріально-технічне забезпечення.</p>	<p>-Низька надійність матеріального забезпечення в умовах фінансової кризи.</p> <p>-Громіздкість традиційних каталогів, складний пошуковий шлях.</p> <p>-Технічні та матеріальні витрати на роздрук карток</p>
Каталоги електронні	<p>-Одноразове опрацювання документа з багаторазовим його використанням</p> <p>-Багатоаспектне відображення активної частини документного фонду.</p> <p>-Оперативність, повнота та точність задоволення запитів користувача у пошуку інформації.</p> <p>-Використання повнотекстової БД.</p> <p>-Широке використання електронного каталогу бібліотеки, всесвітньої мережі Інтернет, мультимедійних та повнотекстових</p>	<p>- Використання інноваційних технологій в діяльності бібліотеки.</p> <p>-Належне технічне оснащення бібліотеки.</p> <p>-Спрощення доступу до всього комплексу ресурсів бібліотеки.</p> <p>Інформативність</p> <p>-Багатоаспектність пошуку.</p> <p>-Співпраця з корпоративними бібліотечними системами.</p> <p>-Можливість обміну інформацією з іншими бібліографічними</p>	<p>-Перебої в роботі технічних засобів, перевантаження мережі університету та бібліотеки.</p> <p>-Відсутність ліцензійного програмного забезпечення</p> <p>-Враження вірусами як окремих ПК так і мережі бібліотеки та можливість несанкціонованого доступу.</p> <p>-Залежність від техніки.</p> <p>-Швидка зміна форматів, несумісність різних АС (ІРБІС, УФД бібліотека).</p> <p>• -Низький рівень</p>	<p>-Низька надійність матеріального забезпечення в умовах фінансової кризи</p> <p>-Суб'єктивний фактор формування ЕК.</p> <p>-Неповне відображення БФ. ЕК відображає лише незначний масив документно-інформаційних ресурсів, починаючи з певного періоду.</p> <p>-Необхідність постійного конвертування даних для подальшого збереження.</p>

	<p>видань, власних інструктивно-методичних матеріалів, сайту бібліотеки</p> <p>-Рекламна діяльність бібліотеки (пропаганда БФ).</p> <p>-Здійснення пошуку через мережу Інтернет, поширення інформації до віддалених користувачів.</p> <p>-Формування нового іміджу бібліотеки, зростання соціального значення бібліотечної діяльності.</p> <p>-Підвищення рівня інформаційної культури як користувачів, так і працівників бібліотеки.</p>	<p>БД, в т. ч. підключення до мережі Інтернет.</p> <p>-Пошук інформації в діалоговому або пакетному режимі за разовими запитами та вибіркоче розповсюдження інформації.</p> <p>-Друк бібліографічних даних у вигляді каталожних карток, БП, звітів з управлінської діяльності</p>	<p>навичок ведення пошуку в ЕК на противагу картковим.</p> <ul style="list-style-type: none"> • -Відсутність АРМ на пунктах видачі, а ситуація вимагає термінової інформації про наявність того чи іншого видання у фонді бібліотеки. <p>-техніко-технологічні причини, що унеможливають роботу ЕК (збій системи, раптове знеструмлення, вихід з ладу апаратних засобів та ін.), відсутність мережевого доступу до ЕК.</p>	
<p>Інформаційно-бібліотечне обслуговування.</p>	<p>-Повне охоплення бібліотечним обслуговуванням студентів, викладачів та співробітників університету.</p> <p>-Забезпечення якісною інформацією науковий та навчально-виховний процес у ВНЗ.</p> <p>-Підвищення рівня обслуговування з використанням інноваційних технологій.</p> <p>-Використання різноманітних форм і методів бібліотечної діяльності, активна культурно-</p>	<p>-Доступність інформації для ефективного розвитку освітньої та наукової діяльності університету.</p> <p>- Повнота забезпечення інформаційних потреб користувачів бібліотеки ВНЗ.</p> <p>-Використання нових систем обслуговування користувачів (електронна доставка документів, зала електронної інформації, локальні та корпоративно-інформаційні мережеві системи, медiateка та ін.).</p> <p>-Доступ до світових ресурсів.</p>	<p>-Постійне змінення навчальних планів та введення нових дисциплін.</p> <p>-Необхідність оперативного реагування на створення та надання необхідної інформації швидкого доступу.</p> <p>-Зменшення інтересу до традиційних інформаційних ресурсів.</p> <p>-Тенденція до зменшення контингенту студентів.</p>	<p>-Необхідність в кваліфікованих бібліотечних кадрах.</p> <p>-Низький рівень інформаційної культури користувача.</p>

	<p>просвітницька робота.</p> <p>-Підвищення наукового, освітнього та культурного рівня освітян.</p> <p>-Підвищення рівня інформаційної культури як користувачів так і працівників бібліотеки.</p> <p>-Досягнення високого соціально-культурного рівня бібліотекаря, ріст його іміджу.</p>			
Кадровий персонал бібліотеки	<p>-Виконання основної місії бібліотеки, направленої на забезпечення наукової та навчально-виховної діяльності університету, визначення стратегії діяльності бібліотеки.</p> <p>-Кадрове планування, проведення маркетингу персоналу, визначення кадрового потенціалу (ділова оцінка персоналу при прийомі, атестації; профорієнтація та трудова адаптація).</p> <p>-Реалізація ділової кар'єри та професійного росту.</p> <p>-Мотивація та стимулювання трудової діяльності .</p> <p>-Організація праці та дотримання етики ділових відносин.</p> <p>-Самоосвіта та підвищення кваліфікації.</p> <p>-Управління конфліктами та стресами.</p> <p>-Забезпечення безпеки персоналу.</p> <p>-Управління</p>	<p>-Правове регулювання бібліотечної діяльності. Відбір та розстановка кадрів бібліотеки.</p> <p>-Формування чіткої структури бібліотеки.</p> <p>-Розробка Положень, посадових інструкцій та ін. регламентуючої документації.</p> <p>-Використання НОП: чіткої регламентації праці та її оцінка, ритмічність, розподіл та кооперація праці, взаємозамінюваність кадрів, їх ротація, можливість відпочинку та відновлення працездатності, наявність резерву кадрів.</p> <p>-Створення творчої атмосфери, позитивного психологічного клімату.</p> <p>-Мотивація трудової діяльності,</p>	<p>-Залежність від стратегії кадрової політики держави відповідно до політичних та економічних умов розвитку суспільства.</p> <p>-Обмеження, нестабільність економічних методів управління–матеріального стимулювання праці.</p> <p>-Залежність від соціально-економічних негараздів.</p> <p>-Виникнення конфліктів та стресової ситуації.</p> <p>-Недостатність підготовки та забезпечення кваліфікованими бібліотечними кадрами.</p>	<p>-Низький статус професії бібліотекар.</p> <p>-Неналежні умови праці бібліотекаря.</p> <p>-Потреба бібліотек в кваліфікованих, професійно-компетентних бібліотечних кадрах.</p> <p>-Відсутність організації системи навчання та підвищення кваліфікації персоналу.</p>

	<p>інноваціями в кадровому питанні.</p> <p>-Формування культури бібліотекаря на основі етики бібліотекаря.</p> <p>-Зв'язок з іншими бібліотеками, громадськими організаціями, ЗМІ.</p> <p>-Формування позитивного іміджу бібліотеки.</p>	<p>встановлення адміністративних та матеріальних санкцій, заохочень.</p> <p>-Оплата праці.</p> <p>-Організаційне нормування (дотримання технологічних норм і нормативів бібліотечної діяльності, трудових та організаційно-управлінських нормативів.</p> <p>-Оцінювання роботи персоналу, формування резерву, проведення атестації.</p>		
--	--	---	--	--

Загальні рекомендації щодо написання та оформлення проекту

I. Пишіть чітко та ясно.

У процесі підготовки проекту не залишайте поза увагою такі основні правила:

- використовуйте слова, які означають завершеність (підготувати, розподілити, зменшити, збільшити, організувати, виробити);
- уникайте жаргонних слів;
- виправте граматичні помилки;
- дотримуйтеся впевненого та сміливого тону;
- думки висловлюйте коротко, ясно, цікаво.

Користуйтеся критеріями **SMART**, формулюючи задачі:

- **S specific** – конкретність
- **M measurable** – обчислювальність
- **A area-specific** – територіальність
- **R realistic** – реалістичність

- T time-bound – визначеність у часі.

II. Приблизний обсяг окремих розділів проекту:

- презентація організації до 1 сторінки;
- формулювання проблеми до 1 сторінки;
- мета проекту 1 абзац;
- задачі проекту від 0.5 до 1 сторінки;
- план виконання проекту до 1 сторінки;
- методи виконання проекту до 1 сторінки;
- кошторис до 2 сторінок;
- додаткові дані до 10 сторінок.

III. Загальні критерії оцінки проекту

Будь-який донор зверне особливу увагу на ясність поставлених цілей, задач та можливостей Вашої організації. Донор сподівається побачити чіткий та логічний зв'язок між специфікою діяльності Вашої організації та сформульованою проблемою.

Наскільки реалістичною є поставлена мета? Чи приведе виконання проекту до зміни існуючої ситуації? Чи видно, хто скористається результатами виконання проекту? Наскільки чіткі методи та план виконання проекту? Чи ясні методи оцінки результатів виконання проекту? Наскільки реалістичний та достатній для виконання поставлених задач кошторис? Чи показана фінансова та моральна підтримка інших спонсорів? Чи показана компетентність виконавців проекту?

IV. Уроки, отримані у ході підготовки проекту.

Якщо Ви одержали грант за даним проектом – чудово! Якщо ні – не впадайте у відчай. Попросіть від фонду письмові або усні роз'яснення щодо причин Вашої невдачі (якщо донор використовує таку практику), вивчіть та виправте слабкі місця Вашого проекту. Не бійтесь згубити зайвий час зараз, щоб згодом досягти поставленої мети. Вчіться на своїх помилках. Люди, які пишуть чудові проекти, ніколи не втрачали віру в

правильність вибору і робили спроби знову і знову. Тільки через тяжку роботу та велике терпіння Ви отримаєте перемогу.

При написанні проектів(програм)необхідно дотримуватися основних вимог:

- інноваційність;
- спрямованість на розвиток нових інформаційних послуг для різних цільових груп громадян;
- спрямованість на розвиток діяльності, а не на створення нових центрів, нових структур;
- врахування специфіки регіону;
- наявність чітких термінів початку та закінчення робіт (не більше 1 року);
- наявність спеціально визначених для реалізації проекту ресурсів (спеціалісти, фінанси, обладнання тощо);
- можливість визначення кількісних та якісних результатів до початку робіт;

Співпраця з міжнародними установами, організаціями, благодійними фондами

Проектна діяльність бібліотеки вищого навчального закладу, яка є структурним підрозділом університету та фінансується університетом, загалом, не ставить за мету обов'язкове залучення додаткових фінансових коштів, благодійних фондів. Це, перш за все, можливість підвищення професійного рівня бібліотечних фахівців, розширення творчої активності як бібліотекарів, так і її користувачів. Написання проектів – це і підвищення іміджу, позиціонування бібліотеки.

Однак, написання проектів у бібліотеці навчального закладу не заперечує співпрацю з міжнародними організаціями, благодійними фондами, меценатами. Тому у даному розділі зупинимося на методиці написання та оформлення проектів, співпраці з міжнародними установами, благодійними фондами та деякими термінами, що стосуються даного питання.

Важливо при написанні проекту визначити партнерів, від яких залежатиме успішне виконання проекту:

- спонсорів (або для спільного фінансування);
- співпрацівників (для спільної діяльності, проведення заходів);
- клієнтів (замовників та користувачів);

Питання, на які слід звернути увагу:

- Що таке «гранти» та заявки на них.
- Основні вимоги до проектів.
- Зміст проектів.
- Визначення партнерів.
- Вибір стратегії фінансування проекту.
- Що привабить фонд.
- Відповідність ідеї та проекту програмі діяльності фонду, його вимогам і рекомендаціям.
- Наявність інноваційного підходу до вирішення проблеми.

➤ **Грант** – кошти, техніка або щось інше, що безповоротно передається донором (фондом, корпорацією, державною установою або приватною особою) некомерційній організації або приватній особі для виконання конкретної роботи

➤ **Донори** (грантонадавачі, меценати, спонсори)- приватні особи або організації, які розглядають заявку на підтримку проекту (програми), усі, хто надає будь-яку допомогу

- **Заявка** – письмове звернення з проханням про виділення гранту. Заявка має переконати вкласти гроші саме у Ваш проект.
- **Заявники** – приватні особи або установи, які подають заявки на грант.
- **Програма** – оголошення конкурсу фондами (донорами) із фінансовою підтримкою соціально значущих або загальнолюдських проблем у залежності від профілю і пріоритетних напрямів фонду і надання допомоги на підставі заявки.
- **Претендент** володіє необхідним досвідом і знаннями, працює з людьми, яким намагається надати допомогу, а не робити щось за них, вкладає у проект власні кошти (співфінансування). Він продовжуватиме проект після того, як фінансування буде вичерпано, має бути готовим до оцінки його роботи незалежними експертами.

Деякі поради щодо написання проекту на одержання гранту

Написання проекту на одержання гранту – це тривалий процес (особливо для тих, хто займається цим вперше) та можливість по-новому подивитись на вашу організацію, її цілі та задачі. Процес написання заявки починається з вивчення власних можливостей. Перед написанням заявки ви повинні поставити перед собою три запитання та знайти відповіді на них:

- Хто скористається результатами виконання вашого проекту?
- Чи сприятиме виконання цього проекту подальшому розвитку вашої організації?
- Чи вистачить у вас сил, часу та бажання на написання та виконання проекту?

Якщо після щирих відповідей на поставлені запитання, ви вирішили продовжити розпочату роботу, то наступним кроком буде пошук фонду, який профінансує ваш проект.

Заявка на фінансування проекту включає:

- Супровідний лист.
- Додаткові матеріали.

Опис (зміст) проекту:

- Назва проекту.
- Узагальнена інформація (резюме / реферат).
- Вступ (мета та завдання бібліотеки, історія її виникнення і становлення, інформація про користувачів, суттєві досягнення організації, фінансові ресурси, дані про достатній для виконання завдань проекту рівень компетентності, успіхи в реалізації подібних проектів, організації, що підтримують проект, керівник проекту).

- Опис проблеми (обґрунтування потреби).
- Мета та завдання проекту.
- Методи реалізації проекту (стратегія у досягненні бажаного результату, чому обрана саме ця стратегія).

- Оцінка результатів проекту та його виконання.
- Можливість подальшого фінансування.
- Кошторис (повна вартість проекту; кошти, що має заявник, та кошти, очікувані від фонду).

- Додатки.

Ознайомимося більш детально зі **структурою проектної документації (заявки)**.

Анотація або резюме (summary) – це короткий виклад проекту. До її підготовки треба поставитися дуже уважно, бо завдяки їй проходить

попередній відбір на підтримку проектів. Вона мусить бути ясною, короткою, конкретною і виразною. З анотації повинно бути зрозуміло, яка організація подає проект, масштаби проекту та його вартість, цілі, завдання, методи та строки виконання проекту. Тобто це проект у мініатюрі, щоб можна було, прочитавши анотацію, зробити висновки по актуальності проекту і необхідності його підтримки.

Вступ (Introduction) включає дані про організацію-заявника, з'ясовує, хто подає заявку, хто буде виконувати проект, тут доводиться, чому виконавці в силу своєї кваліфікації, досвіду, переконань, репутації найкращим чином виконують завдання проекту. Можна розповісти про свою організацію: основні цілі і завдання, надати коротку історичну довідку про організацію, її фінансові можливості, унікальність (продумати, у чому унікальність організації, показати досягнення). Якщо організація виконувала вже проекти, розповісти про них і висвітлити досвід їх виконання. Організація повинна показати надійність своєї установи, свою високу репутацію. Для цього можна використати позитивні відгуки про неї з газет, від користувачів, влади. Треба вести запис своїх досягнень, щоб їх використати у представленні себе. Також вибрати вислови політиків, вчених, урядовців щодо подібних проектів або важливості у суспільстві вирішення завдань, на які направлено проект. Треба пам'ятати, що надійність та обґрунтування соціальної значущості проекту, які подаються у вступі, можуть бути вирішальними для прийняття рішення про підтримку проекту.

Постановка проблеми (problem statement or assesment of needs) описує, чому виникла необхідність у виконанні проекту і як поставлена мета співвідноситься до цілей і завдань організації. Важливо чітко сформулювати проблему і ретельно ставитись до її вибору. Вона не повинна вирішувати тільки проблеми даної організації, а мати загальносуспільне значення і бути націленою на проблеми, які підтримує

фонд. Навіть, якщо проблема стосується суто розвитку організації, ретельно продумайте і знайдіть аргументи для того, щоб показати її значення для суспільства або окремого регіону. Детальний опис проблеми - важливий елемент в аргументації необхідності допомоги для Вас.

При написанні цього розділу заявки необхідно:

- логічно пов'язати задачі, які виконує організація, з проблемами, які Ви збираєтесь вирішити;

- чітко визначити всі проблеми, які Ви збираєтесь вирішувати;

- впевнитися у тому, що Ваша задача може бути виконана в реальний строк і Вашими силами, витративши обмежену суму;

- підтвердити наявність проблеми за допомогою додаткових матеріалів: статистичних даних, групових заяв, приватних листів користувачів і професіоналів, які працюють в цій галузі та ін.;

- бути реалістами – не намагатися вирішити усі світові проблеми;

- не вважати, що всі добре знають поставлену Вами проблему, роз'ясніть її, покажіть свою компетентність у даному питанні;

- пам'ятати, що проблема – це узагальнення того, що треба вирішити, і не плутайте її з методами, тобто шляхами її вирішення.

Мета і завдання (program goals and objectives) дають уяву, які ж будуть наслідки виконання проекту.

Мета – це заради чого робиться проект. Мета може бути короткотривалою або довготривалою. Вона виявляють загальний тип проблеми, про яку йдеться у проекті, і не пов'язана з кількісними показниками, тобто це узагальнена характеристика, чого можна досягти, виконавши проект.

Завдання – це конкретний ефект, який буде досягнуто шляхом виконання проекту. В них повинні бути кількісні показники та дані про корисність проекту. Завдання повинні бути максимально конкретизовані і

реальні. Можна порівняти теперішній стан справ з тим, що буде після виконання проекту. Виконання завдань і досягнення змін і стане завданням проекту та результатом його реалізації.

Методи (methods) – висвітлення шляхів, якими буде досягнуто поставлену мету. Тут приводиться перелік всіх заходів для реалізації проекту з конкретними термінами виконання, які ресурси будуть для цього залучені, яке необхідне обладнання (при чому з аргументацією саме такого обладнання).

Існують два головних питання, які повинні бути з'ясовані в цьому розділі:

1. Яка стратегія організації у досягненні бажаних результатів?

2. Чому організація обрала виконавцем проекту саме Вас з усіх інших можливих. Для цієї відповіді треба знати, хто працював над вирішенням цієї проблеми, яких досяг результатів, якими методами, тобто Ви мусите обґрунтувати Ваш вибір методів. Це придасть Вам надійність в очах спонсора і збільшить довіру до Вас. Таким чином, у розділі методів Ви повинні вказати хто, що і для кого робить і чому робить саме так. Ваш підхід до вирішення проблеми повинен виглядати для рецензента привабливим. Реалістичний і обґрунтований проект створить позитивне враження, нереалістичний – не врятують найкращі наміри.

Оцінка та звітність (evaluation). Необхідно висвітлити, яким чином можна оцінити проект? Чи досягнуто поставлену мету? Як контролювати хід виконання проекту? Треба оцінити ступінь ефективності роботи в цілому, наскільки досягнуто мету. Оцінка проекту в ході його виконання називається моніторинг, тобто контроль за ходом виконання проекту. Всі завдання, які мають показники, повинні бути визначені для їх аналізу.

Оцінка проекту необхідна з двох причин:

1. Для оцінки ефективності роботи в цілому, щоб зрозуміти, наскільки вдалося досягти поставленої мети;

2. Для оцінки ходу виконання проекту, щоб внести корективи в проект у процесі його виконання

Подальше фінансування (future funding). Треба довести фондові спроможність продовжувати розпочату роботу і переконати його, що необхідна тільки перша підтримка або описати, хто буде далі фінансувати проект. Ви повинні дати розгорнуту програму, що Ви будете робити, коли кошти закінчаться: залучати спонсорів, вводити плату за послуги тощо.

Бюджет (budget) – найскладніша частина проекту, бо необхідно врахувати все, щоб не виявилось, що не вистачає ресурсів для проекту. В залежності від проекту він може включати такі розділи: оплата праці (зарплата і гонорари), основні прямі витрати (оренда приміщень, придбання обладнання, витратні матеріали, відрядження, витрати по конференціям тощо), непрямі витрати (амортизація основних фондів, загальні комунальні витрати та ін.).

У бюджеті бажано передбачити різні джерела фінансування, це дає можливість фонду зробити висновки, що проект важливий і підтримується багатьма. Додаткові джерела фінансування повинні підтверджуватись листом-згодою про участь у письмовій формі, а в проекті подано, як будуть витрачатися ці кошти. Деякі фонди вимагають обов'язковий відсоток підтримки з інших джерел.

Додатки. Розділ передбачає будь-які матеріали, які характеризують установу, актуальність проекту. Деякі фонди вказують, які додатки необхідні. Це можуть бути: ревізійний фінансовий звіт, лист податкової інспекції (особливо якщо установа має податкові пільги), підтвердження статусу організації (копія статуту), штат, схема організації праці, бюджет, листи-підтримки, біографічні дані про виконавців проекту (резюме), опис обов'язків по виконанню проекту. До додатків можна докладати статті з газет, журналів, видавничу продукцію та ін.

Резюме (curriculum vitae) (переважно складається на керівника проекту) має більш розгорнуту форму.

Прізвище, ім'я та по-батькові.

Адреса, телефон, E-mail.

Дата народження.

Освіта.

Досвід роботи. Вказується перелік займаних посад або ще розкриваються професійні навички та обов'язки (за останні 5-10 років).

Нагороди, досягнення.

Публікації.

Участь у наукових конференціях.

Знання мов та інші навички.

Дані про людей (прізвища, адреси), які можуть на запит донора дати Вам характеристику-рекомендацію.

Листи-підтримки від організацій, установ, які схвалюють Ваш проект. Вони повинні адресуватися керівнику організації або керівнику фонду, до якого Ви звертаєтесь. Автор листа-підтримки повинен бути обізнаний з проектом. Деякі заявники пропонують свій варіант листа-підтримки, який після узгодження підписується підтримуючою стороною.

Проведення підготовчої роботи

Вміння подати проект у привабливому світлі – важлива та складна справа. Показати його значущість та важливість для суспільства – перший крок у проведенні підготовчої роботи за проектом. Ви повинні зібрати детальну інформацію стосовно деяких елементів, які складають основу будь-якого проекту та можуть вплинути на його успіх: інформацію про існуючі проекти у цьому напрямку, потреб часу, вимог навчальних програм та вподобань користувачів бібліотеки, іншу інформацію, яка може допомогти Вам визначитись з проектом найкращим чином.

В процесі підготовки Вашого проекту корисним буде ознайомлення з критеріями оцінки проектів, які використовуються фондами. Більшість фондів дають перелік інформації, яка повинна бути включена до проекту, а також схему його написання. Ви повинні чітко слідувати вимогам, які ставить фонд з тим, щоб подати конкурентоздатний проект.

Написання проекту

Якщо Ви визначили проблему та провели підготовчу роботу, можна приступати до написання проекту. Не обов'язково бути великим письменником, щоб написати конкурентоздатний проект.

Проект має бути цілісним, ясним, стислим та переконливим, написаний чітко, грамотно, логічно, без використання професійно-специфічної термінології, відповідним чином оформлений.

Форма проекту може бути різною, але будь-який проект повинен включати такі пункти:

I. Презентація організації

- Яку організацію Ви представляєте? Дайте коротку довідку про організацію.
- Яка місія Вашої організації?
- Які основні цілі та завдання Вашої організації?
- Чи має організація достатній досвід та кваліфікований персонал для виконання даного проекту?
- З ким співпрацювали та від кого вже отримували фінансування?

II. Постановка проблеми. Оцінка. Фінансування.

- Стисло охарактеризуйте існуючу ситуацію та опишіть проблему, яку Ви збираєтесь вирішувати.
- Визначити коло людей, яких стосується ця проблема, наведіть кількісну та якісну інформацію.
- Покажіть відповідність поставленої проблеми цілям та можливостям Вашої організації.

- Поясніть, чому саме Ваша організація береться за вирішення цієї проблеми.

Формулювання проблеми повинно відобразити не внутрішні проблеми Вашої організації, а проблеми в суспільстві, які організація хоче вирішити.

Оцінка:

- план оцінки досягнення мети;
- план корегування методів у процесі реалізації проекту;
- хто і як проводитиме оцінку;
- критерії успішної реалізації проекту;
- форма звітності.

Подальше фінансування:

- з яких джерел передбачається одержати кошти;
- свідчення того, що заявник мінімально спирається на подальшу фінансову підтримку фонду;
- рекомендаційні листи та листи підтримки.

III. Визначення мети

Мета - це те, заради чого Ви починаєте проект. Це загальні твердження, які важко оцінити кількісно, головне призначення яких - показати тип проблеми, на вирішення якої спрямовано проект.

IV. Завдання проекту

Завдання проекту - це конкретні кроки, які треба зробити для того, щоб змінити існуючу ситуацію на краще, це кроки для досягнення Вашої мети. Ці зміни повинні відбутись в процесі виконання Вашого проекту. Мета та завдання проекту логічно впливають з поставленої проблеми.

Мета та завдання проекту. Наводиться щонайменше одне завдання стосовно кожної проблеми, яку сформульовано в попередньому розділі.

Виконання завдань стане результатом реалізації проекту. Завдання не є методами, методи впливають з проблеми та мети:

- згадано, хто скористається результатами проекту;
- чітко описано заходи в рамках програми;
- обґрунтовано вибір заходів;
- наведено послідовність виконання заходів;
- описано обов'язки виконавців програми;
- наведено розумно обмежений перелік заходів, які можна виконати, враховуючи загальну вартість проекту.

V. Робочий план

Робочий план Вашого проекту повинен пояснити, як Ви будете виконувати проект для досягнення поставлених завдань.

- Хто буде відповідати за виконання поставлених завдань?
- Що буде зроблено?
- Які ресурси будуть задіяні при виконанні поставлених завдань?
- Які терміни виконання завдань?

VI. Оцінка виконання проекту

Тут Ви повинні пояснити, як Ви збираєтесь оцінити успіх виконання проекту. Включіть конкретні методи оцінки ступеню ефективності проекту. Це необхідно для того, щоб можна було зрозуміти, наскільки ефективно вдалося виконати поставлені у проекті задачі. Оцінка може проводитись різними шляхами, використовуючи якісні та кількісні показники.

VII. Кошторис проекту

Складайте кошторис після того, як напишете проект. Кошторис повинен мати достовірну перевірену фінансову інформацію. Визначте термін кошторису. В дійсності Ви повинні скласти два кошториси. Перший покаже вартість всього проекту в цілому, тоді як мета другого – показати вартість кожного кроку проекту.

Внесіть можливі поправки на інфляцію. Покажіть інші джерела фінансування. Якщо Ваша організація використовує власні приміщення або транспорт для виконання проекту, то не забудьте включити їх вартість в кошторис проекту, як внесок Вашої організації. Ці внески мають свою «ціну», і Ви повинні були б платити за них у випадку їх відсутності. Як правило, кошторис повинен бути складений в доларах США або іншій валюті, відповідно до вимог програми.

Кошторис:

- чітко розподілено, звідки надходять які кошти – з фонду та з інших джерел;
- детальний;
- містить статті, які фінансуватимуться фондом;
- містить статті, які фінансуватимуться з інших джерел;
- вказуються види робіт, які виконуватимуться на добровільних засадах;
- відокремлює оплату праці від інших витрат;
- включає всі непрямі витрати;
- узгоджується з рештою розділів заявки;
- достатній для виконання робіт, згаданих в інших розділах заявки.

VIII. Додаткові дані

В даний розділ можуть входити такі додаткові матеріали, які підсилять Ваш проект:

- листи підтримки проекту;
- резюме виконавців проекту;
- статут організації;
- пояснення до бюджету.

Теоретико-організаційні основи управління проектами

Управління проектом – це комплекс дій та заходів, пов'язаних з перевіркою рівня реалізації проектної діяльності, тобто оцінка рівня виконання завдань проекту, виявлення відхилень, недоліків та причин їх виникнення з метою подолання складних організаційних проблем. Успіх реалізації проектів зумовлений організацією управління.

При цьому не менш важливим є ефективне функціонування інформаційно-управлінської системи підготовки інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень щодо реалізації Проекту така система має ґрунтуватися на використанні сучасних комп'ютерних технологій, що сприяє: оцінюванню інформаційної бази проекту; аналізу використання завдань проекту; встановленню ефективного обміну інформацією;.

Технологія підготовки та управління проектами включає:

1. Розробка концепції і підготовка проекту (формулювання назви проекту, написання анотації, вступу та постановки проблеми, розробка мети та завдань, етапів реалізації, визначення очікуваних результатів і критеріїв їх оцінки, можливостей подальшого розвитку проекту і майбутнього фінансування).
2. Окреслення проектного розвитку конкретних напрямів діяльності бібліотеки.
3. Інноваційне планування діяльності бібліотеки у межах проекту. Кооперація зусиль та визначення партнерів проекту.
4. Джерела фінансування проекту бібліотеки. Бюджетні та позабюджетні надходження. Основні вимоги до складання і виконання бюджету проекту.
5. Менеджмент та моніторинг реалізації проекту бібліотеки. Забезпечення життєдіяльності проекту.

6. Реклама проектної діяльності бібліотеки та презентація результатів проекту.

У проектній (програмній) діяльності важлива роль належить директорові бібліотеки, який виконує функції координатора проекту, керівника або виконавця. Саме директор бібліотеки:

- розуміє процес написання проекту;
- залучає співробітників до розробки ідеї та написання проекту;
- схвалює ідеї та розглядає пропозиції;
- організаційно вирішує фінансові питання та забезпечує виконання проекту.

Проектна діяльність бібліотек

Глобальні виклики сьогодення впливають на діяльність бібліотек, що позначається пошуком та освоєнням нових напрямів діяльності. Особливого значення в інформаційній діяльності бібліотек набуває проектна діяльність, тобто підготовка (планування), організація, мотивація та управління проектами. Проектна діяльність як інструмент модернізації моделі бібліотеки ВНЗ, важлива умова її інноваційного розвитку.

У багатьох публікаціях проектна діяльність характеризується як засіб реорганізації та модернізації бібліотечної роботи, як передумова інноваційного розвитку бібліотеки, пошук можливостей взаємодії з партнерами, владними структурами, громадськістю. Це праці Н. В. Жалько, С. Ю. Качанової, В. К. Ключова, В. С. Пашкової, В. К. Скнар, І. М. Суислової, І. О. Шевченко, Г. В. Шемаєвої та інших.

Активне застосування проекту менеджменту в бібліотечній діяльності почався в середині 90-х р. ХХ ст. українськими бібліотеками різних систем і відомств втілено та реалізується значна кількість різноманітних проектів.

У бібліотечній практиці реалізуються проекти різні за масштабами, змістом, спрямуванням, терміном реалізації.

Мета проектної діяльності бібліотеки полягає у формуванні та підвищенні рівня інформаційної культури користувачів та співробітників; популяризації та рекламі електронних ресурсів бібліотеки; розробці нових інформаційних послуг для користувачів; систематичному вивченні динаміки їх інформаційних потреб; розширенні та підвищенні якості матеріально-технічної бази бібліотеки та створенні комфортних умов для задоволення інформаційних потреб читачів.

Позитивною рисою інновацій у роботі бібліотеки є те, що вони не тільки сприяють популяризації фондів бібліотек, задоволенню читацьких інтересів, але й розкривають перед студентами університету творчі можливості та здібності бібліотекарів, їхні естетичні смаки, читацькі вподобання, індивідуальність.

Сьогодні активно реалізується ідея проектної освіти. Проектне навчання та використання проектних технологій у бібліотечній роботі створює унікальні передумови для розвитку ключових компетенцій бібліотечних фахівців в осягненні нового, стимулюючи природну допитливість і творчий потенціал молодого покоління. Немає сумнівів, що в століття цифрових, інформаційно-комунікаційних технологій бібліотека повинна рухатися за читачем, реагуючи на зміни попиту на її послуги.

Проектна діяльність міцно пов'язана з проблемою творчості і є творчою за своєю суттю. Суспільству потрібен не виконавець, а творець. Бібліотекарі у процесі своєї роботи мають обрати той різновид творчого проекту, який допоможе максимально вирішити обрану проблему. Проект започатковується для того, щоб допомогти вирішенню суспільних потреб.

Участь у різних професійних і грантових конкурсах дуже важлива для бібліотек. Адже, у першу чергу, це активізація програмно-проектної роботи дозволяє сконцентрувати увагу на найбільш насущних проблемах,

виділяти й розвивати головні напрями діяльності. Крім того, це можливість одержання додаткових фінансових коштів, розширення творчої активності, підвищення професійного рівня. Написання проектів – це і робота на імідж, і позиціонування бібліотеки.

Стратегія розвитку бібліотеки ВНЗ

Сучасна бібліотека вищого навчального закладу є складним соціально-комунікаційним комплексом, який в умовах інформаційного суспільства розглядається як складне виробництво інформаційних продуктів і послуг. Інтенсифікація наукових досліджень у ВНЗ потребує зростання ролі бібліотек як інформаційних центрів. Сьогодні категорія «бібліотека ВНЗ» розглядається як інтелектуальний простір, заповнений різноманітними інформаційними ресурсами та засобами інформаційної взаємодії. Її діяльність спрямована на виконання стратегічних освітніх завдань. Трансформація бібліотек вищої школи відбувається за рахунок зміни їхніх інформаційних функцій, акумулювання зовнішніх та створення власних баз даних, надання доступу до національних і світових мереж, створення потужної електронної бібліотеки.

Бібліотеки вищих навчальних закладів перетворюються на інформаційно-бібліотечні центри, де генерується інформаційно-освітнє та соціокультурне середовище для студентів та викладачів. Сьогодні стратегія розвитку бібліотек ВНЗ пов'язані з гармонійним поєднанням функцій традиційної бібліотеки та сучасного інформаційного центру.

Найближча перспектива бібліотек вищої школи – трансформація їх в інформаційно-сервісні центри, які не тільки зберігають інформацію, а й надають послуги у пошуку необхідних знань.

Проектна діяльність є одним із напрямів роботи наукової бібліотеки університету. Домінанта інноваційної місії – забезпечення наукового та навчального процесів шляхом організації доступу до наукових і освітніх ресурсів, до світових знань для всіх категорій користувачів. У своїй діяльності фахівці бібліотеки, що займаються реалізацією проектів, керуються чинними законодавчими документами, рішеннями Міністерства культури та туризму, Міністерства освіти та науки України, регламентуючими документами університету, наказами та розпорядженнями директора бібліотеки. Проектною діяльністю в бібліотеці повинні займатися всі структурні підрозділи відповідно до свого профілю роботи. Директор бібліотеки здійснює загальне керівництво проектами. Стратегія інноваційного розвитку бібліотеки будується за принципом створення комплексу проектів, що різняться різноманітністю масштабів, результатів, строків реалізації.

Проектна діяльність бібліотеки ВНЗ – складова її наукової роботи, важливий інструмент модернізації бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів. Потрібно вміти використовувати нестандартний зміст і форму діяльності книгозбірні, нове бачення, нові засоби комунікації, нову лексику, внести ауру новизни та працювати у випереджувальному режимі.

Турбота про професійну репутацію вимагає від персоналу бібліотеки дотримуватися моральних норм та обов'язків, важливих для професії, де головний об'єкт діяльності – людина. Бібліотекар повинен толерантно ставитися до користувачів бібліотеки та до своїх колег, бути психологом і педагогом, дотримуватися професійної моралі, кодексу бібліотечної етики.

Цікавими для бібліотечних працівників та її користувачів можуть бути проекти про бібліотеку та власне бібліотекаря, які розкривають роль бібліотекаря, піднімають престиж бібліотеки та бібліотечної професії, визнають її перспективну роль в інформаційному суспільстві:

- «Бібліотечний спеціаліст: вимоги до професії»;

- «Бібліотека – територія толерантності»;
- «До успішної бібліотеки через бібліотекаря»;
- «Бібліотекар очима читача» та інші.

Проектна діяльність бібліотеки сприяє формуванню активних якостей особистості, розвитку творчого потенціалу, що відображають її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість, професійну самореалізацію і зумовлюють здатність задовольняти як особисті духовні потреби, так і потреби суспільства.

Суттєвим елементом проекту є фінансові витрати без залучення додаткових інвесторів (спонсорів, меценатів) на виконання проекту, що передбачається у кошторисі університету.

Організація проектної діяльності потребує від бібліотекаря створення умов для прояву у студентів інтересу до самоосвіти й використання отриманих знань на практиці.

Отже, бібліотекар має декілька ролей, які потрібно «прожити» в ході реалізації проекту:

- ентузіаст, який надихає і мотивує студентів на досягнення мети;
- спеціаліст, який має знання і вміння в декількох сферах;
- консультант, який організує доступ до інформаційних ресурсів;
- керівник, «людина, яка задає питання», організатор обговорення, координатор групового процесу;
- експерт, який аналізує результати виконання проекту.

Проект «Модельна бібліотека вищого навчального закладу»

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського – сучасна модельна бібліотека, науково-

інформаційний центр університету, ресурсний та фізичний простір якої змінюється завдяки її персоналу та керівництву університету.

Проектна діяльність – нова форма роботи у бібліотеці вищого навчального закладу. У бібліотеці існують всі передумови для реалізації та розробки нових інноваційних, креативних проектів. Саме інноваційні процеси, які відбуваються в університеті та у книгозбірні, стануть підґрунтям для розробки проектів та їх подальшої реалізації.

Наприклад, впровадження у Вінницькому педуніверситеті Болонського процесу освіти сприяли активізації студентів до самостійної роботи у бібліотеці, розширенню їх наукових інтересів, бажанню здобувати нові знання для подальшого практичного використання. Персонал бібліотеки знаходиться у постійному інноваційному пошуку. Систематично проводяться цикли інформаційно-ділових зустрічей з професорсько-викладацьким складом. Співпраця бібліотеки та кафедр університету в епоху новітніх технологій сприяла налагодженню нових творчих стосунків з провідними кафедрами університету. Творче партнерство науковців, викладачів, студентів та бібліотекарів – стратегічний напрям проектної діяльності книгозбірні.

Активне використання новітніх інформаційних технологій дає можливість проводити інформаційні заходи на якісно новому рівні, запроваджувати нові форми їх проведення. Це і презентації інформаційних ресурсів та послуг на допомогу науково-дослідній роботі студентів, Дні фахівця, спеціаліста, бакалавра, магістра, аспіранта.

Головне завдання бібліотеки – формування електронних ресурсів університетської бібліотеки, популяризація ідей відкритого доступу, побудова загальнодоступних архівів наукової інформації, підвищення вебметричного рейтингу університету.

З метою розвитку інституційної політики університету та стратегії щодо контролю та якістю результатів наукових досліджень (у т.ч. через статті), їх розповсюдження, максимізації відкритості та доступності у 2012 року розроблено пілотний проект «Створення та функціонування Інституційного репозитарію Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (IrVSPU)».

На першому етапі IrVSPU обмежується електронними повнотекстовими документами з фондів бібліотеки, що не мають обмежень на авторське та суміжні права, або надаються бібліотеці правовласниками на основі «Правил прийому, обліку і розміщення електронних наукових та навчально-методичних матеріалів (ЕННММ) у бібліотеці» та розміщуються на сайті бібліотеки (доступ з головної сторінки сайту бібліотеки).

Другий етап передбачає зберігання матеріалів у електронному сховищі даних на сервері бібліотеки (університету) та організацію он-лайн доступу до нього через веб-інтерфейс.

Інституційний репозитарій є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних. Інституційний репозитарій відкритого доступу – це електронний архів наукових публікацій, у якому накопичуються документи наукового, навчального та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Вінницького педуніверситету: викладачами, аспірантами, студентами та іншими особами.

Позитивні результати впровадження Інституційного репозитарію:

- швидке розповсюдження наукових результатів;
- підвищення індексу цитування;
- створення нових оперативних інтернет-видань актуальної тематики.

Вивчаючи досвід зарубіжних та вітчизняних бібліотек, освітянська книгозбірня з метою покращення інформаційного забезпечення її користувачів планує активно впроваджувати проектну діяльність.

З метою залучення читача до бібліотеки, пропаганди книги та читання пропонується провести дослідницькі проекти, наприклад, «Читання для навчання», «Педуніверситет – територія читання молоді», девізом яких може бути слоган (вислів) «Час читати!». В рамках проектів можна провести акції підтримки читання, флеш-моб «Пиву – ні! Книзі – так!». Складаючи портрет читаючого студента, бажано провести експрес-опитування для визначення рейтингу улюблених авторів, творів, які цікавлять молодь, про роль і значенні бібліотеки у їх житті.

Проект з пропаганди книги та читання активізує дослідницьку діяльність бібліотеки у напрямі читання молоді, сприятиме вирішенню проблеми «кризи читання», підвищенню престижу бібліотеки як центру читання, позитивному ставленню молоді до читання.

2014 року у бібліотеці Вінницького педуніверситету планується розпочатися розробка довгострокової програми «Модельна бібліотека вищого навчального закладу», в рамках якої діятимуть окремі проекти, що відображають діяльність структурних відділів бібліотеки.

Проект «Модельна бібліотека вищого навчального закладу» – спрямований на створення зразкової бібліотеки, яка відповідає сучасним вимогам інформаційного обслуговування навчального процесу, модернізація книгозбірні.

Проект модельної книгозбірні передбачає чітке визначення завдань, вирішення яких приведе до очікуваних результатів.

Організаційні завдання:

- визначення моделі бібліотеки як інформаційно-бібліографічного центру;
- реорганізація структурних підрозділів бібліотеки;

- перерозподіл штату та фонду відповідно до нової структури;
- комп'ютеризація структурних підрозділів відділів обслуговування;
- вирішення питання дизайну приміщення бібліотеки.

Технологічні завдання:

- реструктуризація фондів, координація комплектування за прийнятою структурою;
- удосконалення обслуговування користувачів з використанням сучасних форм бібліотечних сервісів з метою надання вільного доступу та можливості попереднього замовлення з будь-якої точки доступу;
- розробка технологічних документів на основні процеси бібліотечної роботи за прийнятими рішеннями;
- підвищення кваліфікації персоналу за новими технологіями та сервісами, які впроваджуються у бібліотеці;
- координація роботи з науковими бібліотеками міста, України;
- участь у корпоративних проектах каталогізації бібліотек;
- постійна рекламно-маркетингова діяльність з метою пропаганди бібліотечних послуг.

Ресурсні завдання:

- забезпечення необхідною кількістю комп'ютерів та оргтехніки (для працівників бібліотеки та користувачів на всіх пунктах видачі);
- дотримання нормативного санітарно-гігієнічного стану (світловий та тепловий режими) з метою збереження фонду;
- забезпечення комфортних умов для бібліотекарів та користувачів.

Зрозуміло, що для вирішення означених завдань необхідно:

- забезпечення стабільності джерел фінансування;
- удосконалення технології діяльності бібліотеки;
- оптимізація структурних підрозділів;
- подальша модернізація матеріально-технічної бази бібліотеки.

Концептуально модель сучасної бібліотеки виглядає таким чином:

1. По перше, це сама книгозбірня, яка прагне стати експериментальною базою для вироблення досвіду, його узагальнення та пропозицій щодо впровадження у бібліотеках ВНЗ.

2. Розподіляються матеріально-речові, організаційно-змістовні складові проекту: технічне забезпечення, організація навчання бібліотекарів сучасним технологіям. За рахунок державного бюджету, що передбачено у кошторисі університету, проводяться капітальні та поточні ремонтні роботи, закуповується нова комп'ютерна техніка, здійснюється комплектування бібліотечного фонду, створюються комфортні умови для користувачів та бібліотечних працівників.

Незважаючи на те, чи реалізується проект «Модельна бібліотека вищого навчального закладу», проектна діяльність стане основою діяльності університетської бібліотеки, а бібліотека буде прагнути відповідати статусу модельної бібліотеки вищого навчального закладу.

Адже кожна бібліотека ВНЗ, у тому числі і Вінницького педуніверситету – самобутня, йде своїм шляхом, що великою мірою визначається економічним станом країни та можливостями університету, прагне відповідати сучасним вимогам вищої школи, є своєрідною моделлю освітянської книгозбірні.

В рамках майбутніх проектів організовуватимуться книжкові виставки, конкурси, презентації, круглі столи, тренінги, ток-шоу, заняття з основ інформаційної культури, маркетингові дослідження, анкетування тощо.

Насамкінець, можна сказати, що і результати досягнень бібліотеки, і складність існуючих проблем, участь у конкурсах та написання проектів, однаково, підтверджують те, що проектна діяльність корисна в очікуванні позитивних перспектив для подальшого руху вперед у забезпеченні доступу користувачів до якісної і вичерпної інформації.

Теми та зразки проектів (з досвіду роботи бібліотек)

Макро й мікросередовище впливають на розвиток молодої людини, тому завдання бібліотек – створити умови для задоволення та розвитку інформаційних потреб користувачів. Одним із засобів створення таких умов є культурно-просвітницька діяльність бібліотеки, цікаві, захоплюючі, емоційні, зорієнтовані на особистість масові заходи та проектна діяльність.

Бібліотеки різних систем і відомств активно працюють над написанням проектів. Проектна (програмна) діяльність наукових бібліотек вищого навчального закладу є фактором формування творчого потенціалу як студентів так і бібліотечних працівників, важливою умовою інноваційного розвитку бібліотеки і професійного зростання бібліотекарів. Це можливість заявити про себе, про своє місце у структурі ВНЗ та значення у навчально-виховному процесі університету. Визначним у будь-якому проекті є його актуальність.

Інформатизація – є потужний імпульс трансформації бібліотечної професії, що обумовлює підвищення актуальності бібліотечної діяльності, підвищує інформаційну, культурно-просвітницьку, освітню роль бібліотеки.

В основному проектна діяльність бібліотек спрямована на комп'ютеризацію та автоматизування бібліотечних процесів, організацію доступу до ресурсів, створення порталів. Серед проектів, очікуваним

результатом яких є впровадження інноваційних технологій у діяльність бібліотеки, формування електронної бібліотеки. До прикладу пропонуємо проект: **«За знаннями – в електронний світ»**. У рамках проекту рекомендується провести низку заходів:

- знайомство-тренінг «Інтернет – імперія інформації»;
- практикум «Хто володіє інформацією, той володіє світом»;
- практичне заняття «Пізнаю світ через Інтернет»;
- слайд-мандрівка «Від папірусу до CD-ROM»;
- бібліотечний лабіринт «Подорож мережею Інтернет»;
- тренінг «пишемо листи, одержуємо листи» (використання e-mail);
- година цікавої інформації «Інтернет EXPLORER – вікно у світ»;
- Інтернет-огляд «Корисні поради Інтернет-мандрівкам»;
- Web-огляд «Світ електронних енциклопедій. Вікіпедія»;
- проведення в електронних залах бібліотеки різноманітних комп'ютерних тематичних занять (відео урок, година цікавих повідомлень, відеожурнал);
- функціонування у бібліотеці Інтернет-вітальні (із зоною Wi-Fi) тощо.

Однак, проектна діяльність не обмежується лише впровадженням інноваційних технологій у діяльність бібліотеки. Актуальним є культурно-просвітницька робота за різноманітними напрямками виховання та бібліотечними формами.

Культурно-просвітницькі проекти. За останні роки значно збільшився інтерес молодого людині до історичного минулого, історії міста, рідної землі. На часі велике значення набуває патріотичне і громадянське

виховання, які включають соціальні, цільові, функціональні, організаційні та інші аспекти виховання молоді.

Робота над проектом патріотичної тематики допомагає здійснитися основним завданням з патріотичного виховання молоді, сприяє пропаганді книги та пошуку інформації. Ці проекти бувають довгострокові, пошуково-дослідницькі, завершується робота до якоїсь знаменної дати (річниця Перемоги, дні партизанської слави, дні визволення міста, села та ін.). Наприклад, проект «Навіки у пам'яті народній» (до річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні). При бібліотеках діють естетичні та патріотичні клуби («Пам'ять»...), які разом з бібліотекарями займаються проектною діяльністю.

Молоде покоління повинно знати про страхіття фашизму, про Другу Світову війну, про Перемогу, яку одержали їх діди та прадіди. Тому потрібно вшановувати ветеранів та учасників Великої Вітчизняної війни, знати про події того часу як на фронтах, так і в тилу, не розривати зв'язок поколінь.

Мета проекту:

- ознайомити студентів із історією та найважливішими боями Великої Вітчизняної війни;
- дослідити сторінки історії визволення м. Вінниці від фашистських загарбників та знайти документи про життя міста та його мешканців після визволення (до кінця війни);
- проаналізувати, як минуле впливає на майбутнє, об'єднати всі покоління у прагненні увіковічнити пам'ять про загиблих, ушанувати ветеранів;
- підібрати інформаційний та ілюстративний матеріал, опрацювати літературні джерела;
- розвивати пізнавальні інтереси студентів, їх життєву компетентність.

Готуючись до реалізації проекту, розробляючи кожний виховний захід, бібліотекар, актив бібліотеки використовує метод дизайн-аналізу, що дозволить через колективне і групове обговорення, кожному учаснику знайти правильне вирішення проблеми. Захист проекту можна провести у вигляді семінару, на якому розглянути питання Другої Світової війни, значення Перемоги для сучасного покоління.

Робота над проектом приносить цікаві результати: студентська молодь, користувачі бібліотеки набувають навички дослідників, цікавляться історією рідного міста, подіями Великої Вітчизняної війни, дізнаються багато цікавого про подвиги захисників рідної землі, поповнюють свої знання з історії, створюють ілюстративний матеріал, а найголовніше – з інтересом знайомляться з фондом бібліотеки, з книгами, про які вони й не чули! Шукаючи матеріал до масових заходів, вони звертаються як до традиційних джерел інформації (довідників, енциклопедій, творів літератури, монографій, публікацій у газетах, журналах), так і до ресурсів Інтернету.

Приведемо зразки деяких проектів, які розроблені та реалізуються у наукових бібліотеках вищих навчальних закладах. Серед найбільш вдалих проектів, можна відмітити наступні:

- «Від інформаційної культури – до якості освіти».
- «Ефективна система повернення студентами підручників».
- Екологічний проект «Майбутнє планети – у наших руках».
- Віртуальний проект на сайті бібліотеки «Я і моя бібліотека»
- Програма «Молодий спеціаліст XXI століття» та інші.

Наприклад, інноваційний проект «Від інформаційної культури – до якості освіти». Мета проекту – покращення діяльності бібліотеки щодо формування інформаційної культури користувачів та співробітників. У ході реалізації проекту розроблено спеціальний курс «Основи інформаційної культури», що включає лекційно-практичні заняття для

студентів першого курсу та студентів старших курсів, а для студентів-магістрів – «Науковий пошук інформації. Галузева бібліографія». У співпраці з викладачами університету розпочата робота над написанням методичного посібника для магістрів «Науковий пошук інформації». На web-сайті бібліотеки з метою розширення зони обслуговування за рахунок віддалених користувачів організовано віртуальну довідкову службу та створено інформаційну сторінку «На допомогу науковцям», яка представляє собою анотовані посилання на сайти з Інтернет. Окремо на сторінці представлені приклади бібліографічних записів за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 та приклади оформлення бібліографічного опису за вимогами ВАК. З метою презентації та реклами електронних ресурсів та інформаційних можливостей бібліотеки і активного використання комп'ютерних технологій проводяться Дні кафедри, фахівця, аспіранта тощо.

Проект «Ефективна система повернення студентами підручників». Важливим завданням кожної бібліотеки є не тільки поповнення фонду новими документами, сприяння широкому і повному їх використанню, а й збереження фонду як матеріальної та духовної цінності. Адже це головна складова для успішного забезпечення всіх читацьких запитів. Всі заходи, які проводить відділ навчальних абонементів, спрямовані на повноцінне використання фонду користувачами; на збереження фонду з соціальної точки зору свідомого ставлення читача до книги як до громадського надбання.

В рамках проекту налагоджена системна робота з студентськими радами, старостами груп з ліквідації читацької заборгованості; створено групу «Друзів відділу» (студенти, викладачі), одержано консультації юриста університету про можливі методи правового впливу на відрахованих студентів.

Проект «Майбутнє планети – у наших руках». Мета проекту: формування системи екологічних знань, розвиток гуманітарного екологічного світогляду, виховання екологічної свідомості та екологічної культури молодих громадян України. Основні напрямки діяльності проекту – це формування фонду екологічного спрямування, інформаційно-бібліографічна та просвітницька діяльність з проблем екології, підвищення рівня екологічної підготовки бібліотечних працівників.

В рамках проекту проводяться засідання круглих столів, екологічні уроки, семінари, організовано цикли бесід з екологічних проблем (еколекторій); виставки літератури з проблем екології; презентації спеціальності «Екологія і охорона навколишнього середовища» в рамках профорієнтаційної роботи для учнів 10-11 класів. Досвід роботи бібліотеки з проблем екологічного виховання молоді висвітлено у наукових публікаціях та в ЗМІ.

Програма «Молодий спеціаліст XXI століття» на базі бібліотеки та університету, як результат активної співпраці бібліотеки з викладачами інституту економіки та управління. Ця багатогранна та довгострокова програма спрямована на допомогу творчому розвитку сьогоденної перспективної молоді університету. Завдання програми – сприяти реалізації стратегічної мети університету у підготовці конкурентоспроможних фахівців і вихованню багатогранної особистості. Програма реалізується в наступних проектах: «Презентаційний» та «Виставковий».

«Презентаційний проект» (презентація книг викладачів навчального закладу) став початком реалізації програми. Мета проекту – позиціонування видань, які «народилися» у стінах університету, їх авторів; залучення студентської аудиторії до наукових дискусій та до процесу наукової творчості. Для підвищення наукового інтересу студентів до книг викладачів університету, їхньої активності у самореалізації, розвитку їх

нестандартного мислення бібліотека запровадила проведення конкурсу «Кращий студентський відгук на монографію або підручник викладача». Кульмінацією кожної презентації є визначення студентів-переможців у конкурсі на кращий змістовний та об'єктивний відгук. Дарунком для переможців стають книги авторів з їх автографами. Традиційно кожна презентація завершується передачею бібліотеці дарчих примірників презентованих видань.

В рамках проекту відбувається презентація збірника наукових праць студентів, співробітниками бібліотеки проводяться інформаційно-аналітичні огляди джерел інформації щодо проблем проведення ефективної презентації, проводяться тренінгові заняття, науково-практичні семінари («Презентація – шлях до успіху»), де студенти знайомляться зі складовими заходу, різними стилями і сферами презентації. Також організовуються книжкові виставки («Від перших вершин – до наукових висот»). До презентації наукового збірника працівниками бібліотеки виготовляється різноманітна атрибутика (вимпели та емблеми програми «Молодий спеціаліст XXI століття», святкові привітальні плакати).

«Виставковий проект». Метою виставкового проекту є розкриття наукових інтересів і досягнень студентів університету, стимулювання їх творчого потенціалу і формування сучасного портрета студента-науковця. Виставковий проект включає комплекс заходів: організацію та відкриття виставки, стендові презентації і нагородження авторів кращих робіт. «Від перших вершин – до наукових висот» – під таким салоганом (девізом) проходять виставки наукових досягнень студентів. У рамках проекту проводяться «Тижні науки». Організація книжкових виставок, оформлення презентаційних стендів – це своєрідний підсумок науково-дослідної роботи студентів університету. Студенти презентують свої наукові досягнення (виставки та експозиції, де представлені моделі одягу, взуття, картини та аплікації, зроблені власноруч).

Проект «Кар'єра». Мета проекту – забезпечити студентів інформацією про стан справ на ринку праці, навчити презентувати себе перед роботодавцями; створити умови для налагодження контактів майбутніх молодих спеціалістів з роботодавцями. На «Дні кар'єри» для зустрічей із студентами приходять науковці університету, роботодавці, представники малого та середнього бізнесу, ділова еліта міста, які діляться власним досвідом досягнення життєвих вершин. Студенти мають можливість отримати не тільки цікаву і корисну інформацію, але й запозичити життєвий досвід, збагнути механізм становлення кар'єри, а також отримати інформацію про те, які саме спеціалісти сьогодні потрібні, про критерії їх відбору та уміння зіставити свої можливості з вимогами до молодого спеціаліста. «Як скласти резюме?», «Як шукати роботу?», «Як уникнути помилок під час працевлаштування?» – на ці питання студенти отримують відповіді, побувавши на тренінгових заняттях, які проводять менеджери з працевлаштування.

Заходи, які проходять у рамках проектів, підвищують престиж як бібліотеки, так і університету. Кожний захід – це величезне дійство, в підготовці і проведенні якого беруть участь і студенти, і викладачі, і бібліотекарі. Сьогодні творче партнерство і співробітництво персоналу бібліотеки – це зустрічі з провідними науковцями університету, з успішними людьми та елітою нашого міста, роботодавцями, студентами, які прагнуть досягти успіху в навчанні та кар'єрному рості.

Проект «Правова культура як фактор цілісного виховання особистості». Мета проекту – формування системи правових знань серед студентів; створення системи інформаційної підтримки безперервної освіти, просвіти та розповсюдження правових знань; виховання правової свідомості та правової культури студентів.

В цілісній системі правового виховання та освіти великого значення набуває роль бібліотеки, яка обумовлюється наявністю інформаційних

ресурсів, відкритістю та доступністю інформації, впровадженням сучасних технологій, кваліфікованими кадрами. Проект передбачає вихід наукової бібліотеки на якісно новий рівень в роботі з формування правової культури студентів; розширення функцій бібліотеки як виховного та інформаційного центру з правової освіти студентів; поєднання зусиль наукової бібліотеки та правознавчої кафедри університету у справі розповсюдження правової інформації та знань, підвищення свідомості та правової культури студентів. У рамках проекту можна запланувати організацію зустрічей з юристами, проведення циклу бесід з правового виховання студентів; організацію відкритих переглядів літератури, циклів тематичних виставок, декад та місячників правової літератури, круглих столів, усних журналів за участю студентів.

Велику увагу бібліотеки приділяють **обслуговуванню людей з особливими потребами**, намагаючись допомогти користувачам цієї категорії знайти соціальний захист та успішно інтегруватися у суспільство. Для координації дій та об'єднання зусиль налагоджуються тісні зв'язки між бібліотекою та радою з виховної роботи. Здійснюється моніторинг вивчення потреб та запитів користувачів шляхом анкетування, опитування, спілкування з опікунами. Серед проектів:

- «Ти не один» (підтримка студентів сиріт»).
- «Молодий лідер» (передбачає створення групи волонтерів для роботи з самотніми людьми похилого віку).
- «Люди з особливими потребами у бібліотеці».

У рамках проектів проводяться слайд-розповіді, конкурсні програми, інформаційні години. Бібліотека організовує:

- прес-огляди постанов, законів України щодо пільг та надання матеріальної допомоги;

- картотеки (наприклад, «Юрист відповідає» з рубриками «Пільги», «Пенсії», «Відпочинок», «Права інвалідів» та адресами і телефонами усіх відповідних організацій і соціальних служб).

Специфіка обслуговування цієї категорії читачів полягає в тому, що хворі, самотні люди відчувають дефіцит уваги та спілкування. Тому найбільш популярною формою роботи є індивідуальна бесіда. Читачі не лише прагнуть отримати необхідну літературу чи журнал, а й відчути розуміння, щире зацікавлення, підтримку. Вони бачать у бібліотечному працівникові, і психолога, і лікаря, і представника громадськості і представника університету, і просто співрозмовника. Важливість диференційованого підходу до обслуговування людей з особливими потребами обумовлена врахуванням загальних, індивідуальних та інших особливостей цих користувачів.

З метою найповнішого та оперативного надання необхідної інформації для зазначеної категорії читачів, в бібліотеках має бути зосереджено матеріали корисної інформації у теках – накопичувачах:

- «Законодавство на захист прав інвалідів»;
- «Світ за твоїм вікном»;
- «Інформація про працевлаштування» (за матеріалами центру зайнятості).

Для даної категорії користувачів має бути встановлено пільги на позачергове обслуговування, пільгове використання комп'ютерної та розмножувальної техніки.

Проблеми людей з особливими потребами, зокрема їх право на доступ до інформації, знаходять конкретне розв'язання у бібліотеках. І наступним завданням книгозбірень є створення максимальних умов для читачів з особливими потребами. Адже бібліотека – це своєрідна бібліотерапія – це лікування людини словом, книгою.

Програма «Бібліоміст». Велику проектну діяльність проводять публічні бібліотеки. Так програмою «Бібліоміст» було оголошено конкурси проектів з організації нових бібліотечних послуг із використанням вільного доступу до Інтернету, співпраці бібліотек з місцевими громадами. Проекти передбачають роботу з людьми, що мають вади слуху, і має назву «Чути тих, хто не чує». Бібліотеки проходять відкритий конкурсний відбір і стають переможцями основного раунду конкурсу програми «Бібліоміст».

Мета цього конкурсу полягала у виробленні та підтримці нових, унікальних, непересічних ідей у бібліотечному середовищі, які допоможуть перетворити бібліотеки на затишні й комфортні місця для навчання, використання комп'ютерів та Інтернету, тим самим надаючи можливість окремим особам і всім громадам досягати своїх цілей.

Конкурс заохочує бібліотекарів розробляти проекти у співпраці з членами громади, вживати заходів, спрямованих на залучення нових користувачів до бібліотек, і демонструвати, як бібліотеки слугують їхнім інтересам та задовольняють їхні потреби. Особливо заохочуються проекти, у яких бібліотека працюватиме з групою населення, яка наразі не відвідує бібліотеку.

Не всі з наданих проектів знаходять фінансову підтримку програми «Бібліоміст» і отримують фінансову допомогу, проте вони приносять своїм авторам так званий соціальний ефект. Реалізуючи такі проекти, бібліотеки заробляють собі додаткові бали у населення, в органів влади, що, в остаточному підсумку приведе до одержання або фінансування, або будь-якої підтримки, заохочення самих бібліотекарів. І, звичайно ж, все це підвищує престиж бібліотек.

ДОДАТКИ

За матеріалами Довідника донорських організацій та благодійних програм, що підтримують діяльність НУО в Україні. –К. :ТЦК, 2002. –128с.

Конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

Зразок 1. «Волонтерство у бібліотеці»

6 раунд – квітень 2011 р.

Заявка

1. Основна інформація про бібліотеку-заявника:

Ідентифікаційний номер бібліотеки (ЄДРПОУ)	05464164
Назва бібліотеки	Барська районна бібліотека для дітей
Адреса(и) бібліотеки: Вул. Місто Район Область Поштовий індекс	Пролетарська, 19 Бар Вінницька 23000
ПІБ директора бібліотеки	Мірчук Людмила Іванівна, завідувача Барською районною бібліотекою для дітей
Контактний телефон директора бібліотеки	0- 4341- 2-13-60
Адреса електронної пошти директора бібліотеки (якщо є)	Barchildlib@bigmir.net
ПІБ керівника проекту	Крисько Наталія Миколаївна
Контактний телефон керівника проекту	0 - 4341- 2-13-60
Адреса електронної пошти керівника проекту	Barchildlib@bigmir.net
Назва проекту	«Я народився, я – читач!»

Короткий опис проекту	Проектом передбачено культурно-просвітницьку роботу зі створеною за допомогою волонтерів групою вагітних жінок над реалізацією ідеї привернення читача до бібліотеки у якомога ранньому віці (формуючи це ще до появи дитини на світ з утроби матері). В ході проекту буде популяризуватися сімейне читання, поглиблюватимуться знання та вміння використовувати Інтернет-ресурс, розширюватиметься спілкування представників цільової групи, розшириться існуючий бібліотечний блог, проводитимуться рекламні заходи для покращення іміджу бібліотеки
Тривалість проекту	4 місяці
Партнери проекту (список)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відділ у справах молоді та спорту Барської РДА; 2. Асоціація користувачів Барської районної бібліотеки «Світ інформації»; 3. Барська центральна районна лікарня; 4. Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М.Грушевського; 5. НВК „ЗОШ I-III ст. № 2 - гімназія” м. Бара.
Очікувана сума гранту (USD, UAH)	1 325 \$; 10 600 грн.

2. Звідки / від кого Ви дізналися про даний конкурс? Якщо з Інтернету, вкажіть, будь-ласка, веб-сайт.

Появу інформації про даний конкурс ми відслідковували на сайті Програми «Бібліоміст», після чого координатор Програми у Вінницькій області Оксана Бондар надала нам додаткові роз'яснення.

3. Чи бібліотекар-керівник проекту або директор бібліотеки брали участь у тренінгах або навчальних семінарах, організованих програмою «Бібліоміст»? Обведіть одну відповідь.

Так / Ні

4. Чи Ваша бібліотека отримувала комп'ютери від програми «Бібліоміст»? Оберіть потрібне.

Так / Ні / Отримає невдовзі як переможець конкурсу на організацію вільного доступу до Інтернет / Отримала від програми LEAP

5. На вирішення якої проблеми / подолання яких труднощів працюватиме проект? Опишіть яким чином Ви визначили проблему (підтвердити існування проблеми дослідженнями, статистикою, фактами тощо).

У нашому житті багато розваг та штучних цінностей, але мало дуже важливого для людини відвертого живого спілкування. В цьому відношенні актуалізувалося питання організації спілкування батьків та дітей за допомогою використання книги, що особливо важливо для матері і дитини.

Науковими дослідженнями підтверджено, що вже з шістнадцятого тижня внутрішньоутробного розвитку людський плід починає чути звуки. Дитина чуйно реагує на мамин голос, у відповідь рухає руками і ніжками. На основі цього у нас виникла ідея почати знайомити маля з материнським читанням ще до його народження.

Звернувши увагу на цю проблему, ми усвідомили, що чим швидше розпочнеться робота з вагітними жінками у цьому напрямку, тим раніше почнеться залучення дитини до книги.

6. Вкажіть мету проекту та визначте основні завдання вашого проекту.

Метою проекту є створення групи вагітних жінок для привернення їх майбутніх дітей до художньої літератури та друкованої книги шляхом організації різноманітних заходів з впровадженням спектру мультимедійних послуг.

Для реалізації поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- Забезпечити в інформаційно-методичному плані процес читання матері і дитини;
- зміцнити у свідомості матерів розуміння престижу й авторитету бібліотеки як значущої інформаційно-освітньої установи в реалізації їх материнського статусу та організації дозвілля в житті їх дитини;
- сприяти освіті матері у виконанні нею обов'язків по вихованню дитини;
- ознайомити учасників з прикладами успішних читацьких сімей;
- залучити волонтерів до проведення масових заходів проекту;
- висвітлювати проведену роботу проекту в ЗМІ та на бібліотечному блозі;
- створити сприятливе середовище для розвитку дитини через читання, книгу та електронні носії інформації.

7. З ким, з якою громадою, працюватиме бібліотека? Опишіть групу учасників проекту (вашу цільову групу).

Бібліотека у ході виконання проекту працюватиме зі студентами педагогічного коледжу, учнями та вчителями школи-гімназії, лікарями, психологами, волонтерами ГО «Світ інформації», іншими представниками Барської громади. Цільова група проекту – вагітні жінки, які потребують особливої уваги у цей період.

8. Чи учасники проекту є користувачами бібліотеки?

2/3 кількості учасників проекту є користувачами бібліотеки.

9. Опишіть співпрацю з вашою цільовою аудиторією під час етапу планування проекту. Будь-ласка, наведіть також кілька прикладів висловлювань цільової групи / представників місцевої громади про проект та потребу його реалізації.

Необхідність розробки й реалізації проекту викликана тим, що рідні, близькі люди мало проводять часу один з одним, мало спілкуються і майже завжди роблять усе це поспіхом, діти віддаляються від батьків, емоційний зв'язок між ними слабшає. Нестабільність сучасного суспільства є причиною всепоглинаючої зайнятості молодих батьків, що знижує рівень батьківської уваги до дітей та їхнього виховання.

Сім'я була і залишається найважливішим соціальним інститутом. Здорова нація залежить від вихованого, всебічно розвинутого молодого покоління, якості якого закладаються ще в утробі матері. Перші враження малюка про світ формуються під впливом емоцій його матері під час вагітності.

Зовсім не випадково в традиціях різних народів існує уявлення про те, що вагітній жінці слід якомога більше стикатися з прекрасними сторонами життя, тоді і дитина проявить себе краще, сильніше і талановитіше. Наявність таких умов дуже важлива для майбутніх мам нашого міста, враховуючи й те, що сфера з надання дозвілля залишається доволі обмеженою.

Ми зрозуміли, що бібліотека може допомогти вагітним матерям у вихованні майбутнього покоління, запропонувавши їм об'єднатися у групу, для якої буде проводитись комплекс заходів відповідно до розробленої нами програми. Оскільки книга виховує у дитини відчуття прекрасного та формує поведінку, то розпочати цей процес слід якомога раніше, в нашому випадку ще з утробы матері, що забезпечить отримання найкращих результатів.

Після проведеного спілкування з матерями, тобто жінками, які вже пройшли етап вагітності, ми прийшли до висновку, що ідея нашого проекту дійсно матиме позитивний результат з переконливими показниками.

Нижче наводимо висловлювання 2-х представників цільової групи.

Стаднік Лілія: «Одного сонячного дня, а це було три роки тому, я зрозуміла, що у мене буде малюк. Випадково завітавши до дитячої бібліотеки, де великий світ дитячої книги, мені запропонували цікавий розділ літератури для мам та про користь читання книг для малюка у животику мами. Вона пригодилася мені. Коли маля штовхалося у середині, я починала читати дитячі веселі ритмічні віршики і воно заспокоїлося. А ще малюк любляв слухати молитви, а коли народився, то перше, що він почув від мене – це була молитва «Отче наш...». Потім, коли маля навчилося говорити гарно, десь у два рочки, то маленька донечка розповідала ті короткі дитячі віршики, що чула ще у животику. Для мене це була і велика насолода, і усвідомлення того, що читання гарних книжечок і веселих віршиків – це зв'язок мами з дитям, а ще закладений фундамент майбутнього гармонійного психологічного розвитку дитини.»

Христофор Крістіна: «Я, мама трьох дітей: 6-ти років, 4-х років та 1 року. Починаючи зі своєї першої вагітності я захопилася читанням дитячої літератури, навіть не усвідомивши, що в подальшому це прищепить інтерес до читання книжок моїм дітям. Тепер вони не уявляють своє життя без бібліотеки і читання книжок, це для них є щоденною потребою. Ми добре знайомі з чудовим колективом працівників «скарбнички знань», які створили затишну атмосферу та постійно оновлюють приміщення, відповідно до календаря проводять різні заходи, що є досить цікавими для дітей. Тішуся, що діти, окрім читання книжок, знайомляться з комп'ютером, де є доступ до Інтернету. Вважаю, що для всебічного розвитку дитини необхідна книжка та її сучасний варіант – комп'ютер.

Я вважаю, що ідея створення групи молодих вагітних жінок при бібліотеці, залучення їх до участі у різних заходах, є чудовою ідеєю. Адже чим раніше мама почне своєму дитяті читати, спілкуватися з ним, як з повноправним членом сім'ї, та ще й у такому гарному, чудовому, затишному закладі – це дасть впевненість в тому, що дитина виросте вихованою, розумною та всебічно розвиненою.»

10. Будь-ласка, опишіть партнерства, які Ви створили для втілення проекту. Які організації, установи, особи допомагатимуть Вам у здійсненні проекту і як саме? Додайте листи підтримки від партнерів.

- Наш проект ми реалізуватимемо у партнерстві:

- з волонтерами гуманітарно-педагогічного коледжу (участь у проведенні заходів, спілкуванні, пошуку інформації в Інтернеті);
- з лікарем жіночої консультації районної центральної лікарні (проведення консультування);
- з психологом міської школи-гімназії (надання психологічної допомоги);
- з волонтерами ГО Асоціація користувачів Барської районної бібліотеки «Світ інформації» (участь в акціях, підготовці інформаційних та рекламних матеріалів);
- з працівниками відділу сім'ї та молоді Барської райдержадміністрації (організаційна підтримка заходів проекту).

11. Будь-ласка, опишіть використання інформаційних технологій у Вашому проекті. Як Ви будете популяризувати інформаційно-комунікаційні технології за допомогою проекту?

У ході виконання проекту буде використовуватись інформаційна мережа Інтернет. Волонтери навчатимуть цільову групу вмінню користуватися Інтернетом для пошуку необхідної категорії вагітних жінок інформації. На блозі районної бібліотеки для дітей «Берег дитинства» буде відкрито спеціальну сторінку, приурочену аспектам даного проекту. Здійснюватиметься спілкування в електронних соціальних мережах, проводитимуться онлайн-заходи з використанням Skype-технологій. Вагітних жінок навчатимуть знімати фото, відео для фіксування важливих подій життя малюка. Для задоволення їх пізнавальних потреб розповсюджуватимуться рекомендаційні матеріали.

Інформаційно-комунікаційні технології будуть популяризуватися шляхом поширення інформації в ЗМІ, на блозі районної бібліотеки для дітей і сайті районної бібліотеки.

12. Як Ви будете популяризувати проект серед громади та органів влади?

Проект буде популяризуватися у пресі, на радію та кабельному телебаченні, виготовлятиметься та розповсюджуватиметься рекламно-інформаційна продукція.

13. Що буде зроблено під час реалізації проекту? Наведіть детальний робочий план, включно з етапом підготовки до реалізації проекту і заходами з інформування громади про проект. Вкажіть бюджет запропонованої діяльності**.

Дата	Що буде зроблено	Виконавець /	Витрати на діяльність	Результат (з
------	------------------	--------------	-----------------------	--------------

		відповідальна особа	Кошти гранту «Бібліоміст»	Свій внесок / внесок партнерів	визначенням кількісних показників)
1-й тиждень	Створення потенційної групи учасників проекту	Керівник проекту, бібліотекар	100 грн.	50 грн.	Створення групи
2-й тиждень	Проведення організаційної зустрічі учасників проекту, обговорення програми проекту з волонтерами (кава-пауза)	Керівник проекту, бібліотекар	200 грн.		Узгодження з учасниками програми виконання заходів проекту
3-й тиждень	Придбання обладнання (багатофункціонального пристрою (принтер-сканер-ксерокс), фотоапарату)	Керівник проекту	3 800 грн.		Придбане обладнання
4-й тиждень	Розробка анкети з теми проекту, друк, анкетування та аналіз анкет (придбання канцтоварів)	Керівник проекту, психолог, бібліотекар	100 грн.	100 грн.	Анкети, проведення аналізу, затвердження плану заходів
5-й і подальші тижні	Подання матеріалів для висвітлення в ЗМІ, на радіо та телебаченні ходу реалізації проекту. Створення сторінки на бібліотечному блозі «Містечко молодих мам»	Керівник проекту, бібліотекар, журналісти			Інформування жителів територіальної громади щодо значущості завдань проекту
6-й тиждень	Створення при бібліотеці «Маминих полиць», придбання літератури для роботи з цільовою групою проекту. Підготовка рекламної продукції	Керівник проекту, бібліотекар	2 000 грн. 300 грн.	100 грн.	Сформований спеціалізований фонд для цільової групи проекту, наявність продукції для проведення реклами
7-й тиждень	Підготовка роздаткового матеріалу для учасників заходу. Проведення семінару-практикуму для	Керівник проекту, бібліотекар	300 грн.	100 грн.	Готові матеріали (план семінару,

	волонтерів проекту				інформаційні папки)
8-й тиждень	Підготовка та проведення інноваційного заходу – бібліозустрічі «Поговори зі мною, мамо» (канцтовари, кава-пауза)	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери	300 грн.	100 грн.	Формування цінностей читання у житті матері і дитини
9 -й тиждень	Проведення відеолекторію «Інформаційна магістраль – здоров'ю жінок» (сік-брейк) Підготовка інформаційного буклету «Мамин довідник»	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери	100 грн. 300 грн.	100 грн. 50 грн.	Поглиблені знання по нормативних документах, що стосуються вагітних жінок. Випуск буклету
10-й тиждень	Консультації лікаря «Арт-терапія для майбутніх мам» (сік-пауза)	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери, лікар-акушер –гінеколог	100 грн.	100 грн.	Поглиблення знань та отримання інформації щодо способу життя у період вагітності
11-й тиждень	Проведення майстер-класу «Зроби книжку для малюка власними руками» (придбання канцтоварів, сік-пауза)	Керівник проекту, волонтери, бібліотекар	600 грн.		Забезпечення самореалізації вагітних жінок
12-й тиждень	Проведення психологічного тренінгу «Диво материнства». Проведення тестування (придбання канцтоварів)	Керівник проекту, бібліотекар, психолог-практик	100 грн.	100 грн.	Психологічна допомога учасникам цільової групи проекту
13-й тиждень	Проведення тренінгу комп'ютерної грамотності «Смайл». Здійснення відеоекскурсії по веб-сайтах Інтернету	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери	100 грн.		Отримання навичок пошуку інформації в Інтернеті, онлайн-спілкуванні
14-й тиждень	Створення фотосесії «Ми раді твоєму народженню» (чай-пауза)	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери	100 грн.		Отримання навичок користування

					фотоапарат ом, опрацюван ня знімків у фотошопі, створення слайд- роликів
15-й тиждень	Зустріч за круглим столом «Маленькі хитрощі для майбутніх мам» (сік-пауза)	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери	150 грн.		Практичні поради, обмін досвідом
16-й тиждень	Бібліоквест «Новонароджений читач» (сценарій, запрошення, пам'ятка учаснику проекту, фуршет). Розробка інформаційного буклету про досвід роботи у даному проекті. Зв'язок (телефон, пошта)	Керівник проекту, бібліотекар, волонтери, учасники проекту	250 грн. 1 500 грн. 200 грн.		Підведення підсумків роботи проекту. Створено інформацій ний буклет. Здійснення комунікації
	ЗАГАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ		10 600 грн.	800	
				грн.	

! Проект не передбачає покриття витрат на Інтернет-зв'язок. Сплата за Інтернет повинна бути внеском місцевої влади, залученого спонсора / партнера, або бібліотеки.

** Прийнятні види витрат: гонорари залучених експертів, дрібне обладнання, канцелярське приладдя, відрядження (проїзд, харчування, добові), організаційні витрати для тренінгів / семінарів (кава-паузи), зв'язок (телефон, пошта), банківські витрати, друк / тиражування матеріалів, роздаткові матеріали для тренінгів, реклама бібліотеки і нових послуг, кампанії / заходи по просуванню нового іміджу бібліотеки.

14. Чи запропонований вид діяльності або послуг новий для Вашої бібліотеки? Виберіть одну відповідь:

Так / Ні

15. Яке обладнання Вам потрібне для реалізації проекту? Заповніть таблицю***:

Обладнання	Для виконання якого запланованого заходу(ів)	якого буде
------------	--	------------

	використовуватись і як саме
Багатофункціональний пристрій EPSON Stylus SX425W з СНПЧ	Виготовлення рекламно-інформаційної продукції, розповсюдження матеріалів
Фотоапарат Canon PowerShot SX120 IS Black	Фіксування подій та розміщення світлин на блозі, в ЗМІ

***Грант у рамках цього конкурсу не передбачає придбання комп'ютера чи ноутбука.

16. Які очікувані результати проекту? Як Ви оцінюватимете вплив проекту на життя громади?

Бібліотека запровадить нові інноваційні послуги при проведенні заходів, онлайн-спілкування, консультування, забезпечить інформаційний розвиток бібліотечних блогу та сайту.

Бібліотека розширить специфіку своїх функціональних можливостей, створивши комфортне бібліотечне середовище, яке відповідатиме потребам та інтересам сучасної сім'ї. Поповниться база даних бібліотеки інформаційними і методичними матеріалами у цьому напрямі.

Збільшиться кількість відвідування бібліотеки членами сім'ї разом з дітьми, відродиться традиція сімейного читання.

Залучення до ефективної співпраці з бібліотекою волонтерів з числа шкільної та студентської молоді, користувачів книгозбірні, членів громадських організацій.

Для оцінки впливу проекту бібліотека збере відгуки учасників проекту, слідкуватиме за кількістю відвідувань блогу, коментарями та повідомленнями на блозі.

Отриманий досвід буде узагальнено у ЗМІ, на сторінках інформаційного буклету та розміщено на сайті бібліотеки.

17. Як запропонований проект зможе бути продовженим / розвиненим після закінчення фінансування від програми «Бібліоміст»?

Гарантуємо здійснення подальшого виконання проекту після завершення строку його реалізації. Отримане обладнання буде використовуватись з тією ж метою, як під час виконання завдань проекту. Напрацювання бібліотеки і наш приклад може бути запозиченим для роботи інших книгозбірень. Волонтери з різних організацій розвиватимуть свою співпрацю з бібліотекою.

18. Підпис директора бібліотеки, печатка бібліотеки, дата

Зразок 2. Літературно-мистецька вітальня «Гармонія»: поєднання традицій та інновацій

4 раунд – жовтень 2012

Заявка

1. Основна інформація про бібліотеку-заявника:

Ідентифікаційний номер бібліотеки (ЄДРПОУ)	
Назва бібліотеки	Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (бібліотека ВДПУ)
Адреса(и) бібліотеки: Вул. Місто / село Район Область Поштовий індекс	Острозького, 32 м. Вінниця 21000
ПІБ директора бібліотеки	Білоус Валентина Степанівна
Контактний телефон директора бібліотеки	(0432) 26-51-98
Адреса електронної пошти директора бібліотеки (якщо є)	vspu.lib@gmail.com
ПІБ керівника проекту	Наугольних Світлана Глібівна
Контактний телефон	65-79-11

керівника проекту	
Адреса електронної пошти керівника проекту	svetnaug@gmail.com
Назва проекту	Літературно-мистецька вітальня «Гармонія» : поєднання традицій та інновацій
Короткий опис проекту	<p>Проект розроблено з метою ефективного використання читальної зали музичного мистецтва, ресурси якої не достатньо використовуються в культурно-просвітницькій діяльності бібліотеки.</p> <p>Особливість даного проекту полягає в гармонійному поєднанні традицій та інновацій, літературних та мистецьких жанрів.</p> <p>Проект передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відкриття в приміщенні читальної зали музичного мистецтва бібліотеки ВДПУ літературно-мистецької вітальні «Гармонія»; • створення на блозі бібліотеки окремої сторінки літературно-мистецької вітальні «Гармонія». <p>Для реалізації проекту необхідно обладнати читальну залу музичного мистецтва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • веб-камерою (модель, ціна); • музичним центром, що включає програвач платівок (бібліотека має фонотеку) (модель, ціна) • мультимедійною дошкою (модель, ціна) • сканером (модель, ціна) • переносним виставковим стендом (для проведення заходів на території університету) (модель, ціна) <p>Використання сторінки «Гармонія» блогу бібліотеки для:</p> <ul style="list-style-type: none"> • висвітлення діяльності літературно-

	<p>мистецької вітальні;</p> <ul style="list-style-type: none"> • розміщення літературно-мистецького календаря місяця; • розміщення фото, відео матеріалів тощо;
Тривалість проекту	6 місяців
Партнери проекту (список)	<p>Зовнішні партнери (уточнити назви):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ учасники літературної студії «Вітрила», ▪ Спілка Письменників Вінниччини ▪ музичне училище ім. М. Леонтовича. ▪ школи мікрорайону №№ 32, 30, 8 ▪ дитячі садки №№ 27, 30, <p>Внутрішні партнери:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Адміністрація ВДПУ, ▪ Інститут філології та журналістики; ▪ Інститут педагогіки, психології та мистецтв (каф. музикознавства та інструментальної підготовки, каф. хорового мистецтва та методики музичного виховання); ▪ камерний хор під керівництвом Газінського; ▪ ансамбль «Щедрик» ▪ студентське самоврядування <p>Координаційна група проекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ куратор проекту – директор бібліотеки ▪ ініціативна група бібліотекарів, волонтери
Очікувана сума гранту (USD, UAH)	2000

2. Звідки / від кого Ви дізналися про даний конкурс? Якщо з Інтернету, вкажіть, будь-ласка, веб-сайт.

Через сайт www.bibliomist.org

3. Чи бібліотекар-керівник проекту або директор бібліотеки брали участь у тренінгах або навчальних семінарах, організованих програмою «Бібліоміст»? Обведіть одну відповідь.

Так / Ні

5. Чи Ваша бібліотека отримувала комп'ютери від програми «Бібліоміст»? Оберіть потрібне.

Так / Ні / Отримає невдовзі як переможець конкурсу на організацію вільного доступу до Інтернет / Отримала від програми LEAP

6. На вирішення якої проблеми / подолання яких труднощів працюватиме проект? (проблема?) Перенести в РЕАЛІЗАЦІЮ.

- Розширення послуг читальної зали музичного мистецтва;
- вдосконалення інноваційних форм організації культурно-просвітницької діяльності бібліотеки;
- культурно-естетичне, громадянське патріотичне виховання студентської, шкільної молоді та молодших школярів;
- виховання любові до книги та читання, художньої творчості та музики;
- популяризація творчості подільських митців;
- організації Інтернет-доступу до електронних фондів бібліотеки літературно-мистецького напрямку;
- розширення кола користувачів бібліотеки, шляхом їх участі в заходах літературно-мистецької вітальні та віртуальних користувачів блогу бібліотеки;
- підвищення професійного рівня працівників бібліотеки, шляхом організації проектної діяльності;
- створення позитивного іміджу бібліотеки та університету

7. З ким, з якою громадою, працюватиме бібліотека? Опишіть групу учасників проекту.

*детальніше з ким і що?)

Представники літературної студії «Вітрила», Спілка письменників Вінниччини, активісти, творча молодь та волонтери Інститутів та кафедр ВДПУ, студентського самоврядування; шкіл та дошкільних закладів мікрорайону, керівництво камерного хору та ансамблю «Щедрик».

8. Чи учасники проекту є користувачами бібліотеки?

Так, частина учасників є користувачами бібліотеки університету. Плануємо розширити кількість користувачів бібліотеки за рахунок учасників громадських організації «Вітрила» та Спілки письменників Вінниччини, учнівської молоді, всіх бажаючих.

9. Опишіть співпрацю з учасниками проекту під час його планування. Будь-ласка, наведіть кілька прикладів висловлювань цільової групи / представників місцевої громади про проект та потребу його реалізації. (наміри про готовність сторін)

- налагодити тісні контакти з існуючими та можливими партнерами;
- затвердити координаційну раду проекту;
- розробити стратегічний план та методичку його впровадження;
- деталізувати послідовність виконання основних процедур та обов'язки відповідальних осіб;
- визначити терміни виконання основних завдань;
- розробити рекламну лінію проекту (буклети, візитки, макети оголошень, банери, книжкові закладки);
- учасники відзняють основні етапи реалізації проекту і змонтують рекламний ролик з подальшим викладенням його на блозі вітальні;

Важливість культурно-просвітницького виховання молоді неодноразово висловлювалась на всіх рівнях, починаючи з керівництва держави, регіону, університету в тому числі учасників проекту.

Як розповідь «Хочу навести слова Л. В. Бетховена: «Музика – посередник між духовним і чуттєвим життям людини», а поєднання літератури та мистецьких засобів найкращий шлях до серця людини».

Сініцин В. М. Інститут педагогіки, психології та мистецтва, каф. музичного мистецтва

10. Будь-ласка, опишіть партнерства, які Ви створили для втілення проекту. Які організації, установи, особи допомагатимуть Вам у здійсненні проекту і як саме? Додайте листи підтримки від партнерів.

- Адміністрація бібліотеки – сприятиме виконанню проекту, наглядатиме за виконанням проекту, сплачуватиме за Інтернет-зв'язок, допоможе встановити ПК, та провести ремонт приміщення;
- університетські та місцеві ЗМІ – допоможуть з розповсюдженням інформації про бібліотеку.
- Літературна студія «Вітрила», Спілка письменників Вінниччини, камерний хор, ансамбль «Щедрик» та інші колективи прийматимуть участь в проведенні заходів;
- студентське самоврядування та волонтери надаватиме організаційну допомогу

«Великий досвід виступів перед різними аудиторіями, дозволяє нам впевнено сказати, що саме музика, спів, декламації та інші мистецькі засоби якнайкраще сприяють справі культурного, естетичного, громадянського та патріотичного виховання молоді та необхідні широкому колу громадян України»

Керівники ансамблю «Щедрик» Вацьо М. В.

Керівник камерного хору міста під управлінням Газінського. В. І.

11. Будь-ласка, опишіть використання інформаційних технологій у Вашому проєкті. Як Ви будете популяризувати інформаційно-комунікаційні технології за допомогою проєкту?

▪ веб-камеру та технологію Skype для прямого спілкування та організації вебінарів та інших інтернет-заходів

▪ інтерактивну дошку для проведення презентацій, занять, переглядів;

▪ програмне забезпечення «Голос - мінус» для підготовки заходів та роботи користувачів;

▪ бібліотека бере на себе навчання тих користувачів, які не вміють користуватися певними інноваційними технологіями та пристроями.

▪ Бібліотека активно використовуватиме локальну мережу університету, сайт, блог, електронну скриньку бібліотеки для інформування про проєкт.

12. Як Ви будете популяризувати проєкт серед громади та органів влади?

▪ Шляхом виготовлення та розповсюдження рекламної продукції про літературно-мистецьку вітальню «Гармонія» в деканатах, на кафедрах університету, в представництвах учасників проєкту та в приміщеннях цільової аудиторії;

▪ розміщення рекламних плакатів та банерів в холах та структурних підрозділах бібліотеки ВДПУ;

▪ організація інформаційної розсилки колегам з інших бібліотек, членам АБВ та УБА,

▪ залучення засобів масової інформації університету (газети «Педагог» та «Студентська територія») та міста;

▪ розміщення рекламних банерів на сайті, блозі бібліотеки ВДПУ та в соціальних мережах.

13. Що буде зроблено під час реалізації проєкту? Наведіть детальний робочий план, включно з етапом підготовки до реалізації проєкту і заходами з інформування громади про проєкт. Вкажіть бюджет запропонованої діяльності**.

Дата	Що буде зроблено	Виконавець / відповідальн а особа	Витрати на діяльність		Результат
			Кошти гранту «Бібліоміст»	Свій внесок / внесок партнерів	
1-ий тиждень	Координаційна зустріч усіх учасників проекту	Керівник проекту, Представник від кожного колективу	-	2 год часу, приміщення бібліотеки	Узгоджені й план дій і графік виконання основних завдань проекту
1-3 тиждень	Підготовка приміщення. Закупівля та встановлення обладнання	Керівник, бібліотекар, технічний консультант	Вебкамера – 200 грн., Гарнітура – 160 грн. Інтерактивн а дошка – 9000 грн. Фліп-чарт – 1300 грн. Акустична система – 60 грн. Музичний центр – 2700 грн.	Косметични й ремонт та обладнання інтер'єру приміщення - 8000 грн. Закупівля ПК - 4000 грн.	Облад. придбане й встанов.
2-ий тиждень	Формування групи волонтерів, переговори з ними	Бібліотекар, представник студент. самоврядува ння, вчитель, керівник проекту	-		Відібрані зацікавлені особи
2-ий	Укладання угоди про наміри	Ректор			Укладений

тиждень	з адміністрацією університету / бібліотеки та творчими колективами учасниками проекту	університету, директор бібліотеки керівник проекту та представник координацій ної ради			договір про співпрацю, отримана згода керів.-ва ун.-ту, бібліотеки, представни ків сторін на участь у проекті
3-ий тиждень	ЗАНЯТТЯ ДЛ Я ВОЛОНТЕРІВ		Канцелярськ е приладдя: папір, ручки – 30 грн., чай, тістечка для учасників (10 чол.) – 50 грн.	Приміщен. бібліотеки, час бібліотекаря	Волонтери вміють користав. комп'ют.
	Тренінг з роботи в Інтернет, пошуку мистецької та літературної інформації (1 день)	Бібліотекар	Канцелярськ е приладдя: папір, ручки – 30 грн., чай, тістечка для учасників (10 чол.) – 50 грн.	Приміщення бібліотеки, час бібліотекаря	Волонтери знають. Де шукати інформаці ю про літературн е, мистецьке та культурне життя країни та світу, вміють

					оцінити надійність і достовірність інформації
	Виготовлення плакату для інформування населення про нову бібліотечну послугу (1 день)	Бібліотекар, волонтери, керівник проекту	Канц. приладдя – 20 грн.		Готові плакати про нову бібліотечну послугу
4-ий тиждень	Розклеювання плакатів	Волонтери	Клей – 10 грн.	Час волонтерів	Користувачі та гості бібліотеки знають про нову бібліотечну послугу
	Бібліотекар і представники творчих колективів дають інтерв'ю на місцевому радіо				Населення міста поінформоване про проект
	Стаття про проект в університетській та місцевій газеті				Населення міста поінформоване про проект
5-ий тиждень	Волонтери опитують студентів, викладачів та мешканців мікрорайону про потребу в культурно-просвітницькому вихованні				Зібрані дані про інформаційні потреби громади на задану тему

6-ий тиждень	Аналіз зібраної інформації, визначення теми першої консультації, у узгодження графіку подальших дистанційних консультацій з творчими колективами				Складено графік консультацій, визначено, які з них у живому режимі, а які в онлайн-режимі
7-ий тиждень	Семінар на першу визначену тему в бібліотеці	Бібліотекар, запрошені представники творчих спілок та колективів	Гонорар запрошеним – 400 грн., чай, печиво для учасників – 50 грн.	Приміщення бібліотеки	Слухачі обізнані з темою та важливістю проекту для гармонійного розвитку громади
7-9ий тижні	Серія онлайн-консультацій представникам творчих спілок через Скайп	Бібліотекар, запрошені митці		Приміщення бібліотеки	Всі бажаючі – учасники консультацій отримали кваліфіковані відповіді на свої запитання
10-ий тиждень	Семінар на другу визначену тему в бібліотеці	Бібліотекар, запрошені митці	Гонорар запрошеному фахівцю – 400 грн., чай, печиво для учасників – 50 грн., роздаткові матеріали – 100 грн.	Приміщення бібліотеки	Слухачі обізнані з темою та важливістю зусиль з гармонійного виховання молоді
10-ий тиждень	Створення сайту / блогу літературно-музичної вітальні «гармонія»	Бібліотекар, технічний консультант, керівник проекту молоді, ін.	Бібліотека сама створює блог	Приміщення Бібліотеки	Створено новий онлайн-ресурс літературно-мистецького

		користувачі			о та виховного напрямку
11-12ий тижні	Продовження серій онлайн-консультацій з представниками творчих спілок Вінниччини	Бібліотекар, запрошені		Приміщення бібліотеки	
12ий т.д. тижні	Онлайн спілкування бажаючих через створений блог	Усі бажаючі, керівник проекту			Постійний обмін корисними порадами, досвідом з питань культури та мистецтва
Впродовж проекту	Витрати на телефонний (в т.ч. мобільний) зв'язок	Бібліотекар	100 грн.		
Впродовж проекту	Витрати на Інтернет-зв'язок		.		
Впродовж проекту	Банківські витрати		50 грн.		
	ЗАГАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ		14760	12000	
			грн.	грн.	

! Проект не передбачає покриття витрат на Інтернет-зв'язок. Сплата за Інтернет повинна бути внеском місцевої влади, залученого спонсора / партнера, або бібліотеки.

** Прийнятні види витрат: гонорари залучених експертів, дрібне обладнання, канцелярське приладдя, відрядження (проїзд, харчування, добові), організаційні витрати для тренінгів / семінарів (кава-паузи), зв'язок (телефон, пошта), банківські витрати, друк / тиражування матеріалів, роздаткові матеріали для тренінгів, реклама бібліотеки і нових послуг, кампанії / заходи по просуванню нового іміджу бібліотеки.

14. Чи запропонований вид діяльності або послуг новий для Вашої бібліотеки? Виберіть одну відповідь:

Так / Ні

15. Яке обладнання Вам потрібне для реалізації проекту? Заповніть таблицю***:

Обладнання	Для виконання якого запланованого заходу(ів) буде використовуватись і як
------------	--

	саме
Персональний комп'ютер в комплекті	
Веб-камера – 1 шт.	Для проведення консультацій та заходів по Скайпу
Музичний центр	Для використання фонотеки, аудіотеки та медіатеки бібліотеки під час заходів
Сканер	Для формування архіві нотних видань, що потребують збереження та реставрації
ІНТЕРАКТИВНА дошку	Для проведення презентацій
ПЗ «Голос - мінус» – Free -версія	Для підготовки заходів та роботи студентів
Гарнітура (Навушники + Мікрофон) – 1 шт.	Для проведення консультацій по Скайпу
Фліп-чарт	Для проведення семінарів

***Грант у рамках цього конкурсу не передбачає придбання комп'ютера чи ноутбука.

16. Які очікувані результати проекту? Як Ви оцінюватимете вплив проекту на життя громади?

- Бібліотека запровадить інноваційну послугу, яка задовольняє потреби користувачів та гостей бібліотеки;
- збільшиться кількість відвідувачів бібліотеки;
- користувачі та гості бібліотеки отримають постійний швидкий доступ до актуальної інформації літературно-мистецького напрямку та консультацій фахівців;
- покращиться обізнаність з останніми новинами культурного-мистецького життя України та світу;
- майбутні студенти університету зможуть отримати знання з профорієнтації;

Бібліотека буде проводити моніторинг учасників проекту, слідкувати за кількістю відвідувань блогу, коментарів, повідомлень на блог. Також, спілкуватиметься з користувачами та гостями бібліотеки питаючи їхню думку про проект.

17. Як запропонований проект зможе бути продовженим / розвиненим після закінчення фінансування від програми «Бібліоміст»?

Бібліотека може за подібною схемою звернутися до іншої теми, напр. пошук роботи, підготовка до вступу до ВНЗ, розвиток малого бізнесу, залучивши спонсорське фінансування. Бібліотека може допомогти іншим бібліотекам зробити такий самий або подібний проект. Волонтери працюватимуть у бібліотеці і надалі.

18. Підпис директора бібліотеки, печатка бібліотеки

Універсальний формат заявки (зразок)

Титульний лист повинен мати загальну інформацію про заявку та запам'ятовуватись.

Вступ подає дані про організацію і рівень кваліфікації персоналу

Постановка проблеми аргументує необхідність проекту, розкриває проблему, яку вирішує проект

Оцінка та звітність.

Фінансування після закінчення проекту.

Бюджет включає перелік необхідних ресурсів для реалізації проекту

Додатки включають матеріали, які, на Ваш погляд, допомагають прийняттю позитивного рішення щодо підтримки проекту.

В інших випадках титульний лист повинен включати:

Назва проекту. Вона повинна бути короткою, але влучною, щоб зразу зрозуміти, на що спрямовано проект. Можна також передбачити пояснювальний підзаголовок.

Дані про установу (назва, адреса, телефон, розрахунковий рахунок). У разі виконання проекту декількома організаціями подаються дані про всі організації.

Керівник проекту (прізвище, ім'я, по-батькові, звання, посада, адреса, телефон, факс, E-mail).

Місце реалізації проекту (держава, область, місто і т.д.).

Строк виконання проекту. Як правило, заявки бувають на 1-2 роки.

Вартість проекту. Вказується необхідна сума фінансування. Якщо декілька джерел фінансування, треба перерахувати їх всі.

Паспорт проекту (зразок)

Керівник проекту: Сидорук Богдана Іванівна, провідний бібліотекар_____

Консультанти проекту: Кравчук Іван Петрович, канд. іст. н., проф._____

Мета проекту: (вивчення рідного краю, пошуки нових відомостей, виховання у студентської молоді почуття поваги і гордості за рідне село, бережливе ставлення до природи рідного краю, до своєї народної культури, активізувати й стимулювати розумову і пізнавальну діяльність студентів, розширити їхній кругозір)._____

Навчальні дисципліни, близькі до теми проекту: історія рідного краю, українська література_____.

Термін проведення проекту: листопад 2013р. – січень 2015р._____

Категорія користувачів, на яких розрахований проект: студенти 1-го курсу.____

Склад проектних груп: дослідники, аматори, краєзнавці. _____

Тип проекту: міжпредметний, дослідницький, творчий_____.

Задачі проекту: навчитися здобувати інформацію з різних (суперечливих) джерел, опрацювати їх, навчитися проводити опитування й обробляти результати; розвивати навички усного і писемного зв'язного мовлення; навчитися оформлювати результати проектної роботи._____

Анотація: проект – це творча, дослідницька та міжпредметна діяльність, носить він також і виховний аспект, адже виробляє у студентів відповідальне ставлення до свого завдання, створює атмосферу співтворчості педагогів і студентів, навчає толерантному ставленню до чужої думки та креативному підходу до вирішення питань._____

Етапи реалізації проекту:

I. Діагностично-прогностичний – листопад 2013р.

Мета:

визначити сучасний інтерес читачів до минулого та сьогодення рідного краю (краєзнавства); залучення студентів до проекту._____

Зміст:

створення мобільних груп студентів для участі у роботі проекту ._____

II. Етап дослідження - грудень 2013р.

Мета:

організація в процесі колективної проектної діяльності творчого потенціалу студентів та студентських колективів._____

Зміст:

збір інформації, обробка та аналіз результатів; _____
обговорення та проведення інтерактивних форм і методів роботи зі студентами. _____

III. Етап визначення ефективності у роботі - січень 2013р.

Мета:

реалізація творчих надбань учасників проекту у практичній діяльності _____

Зміст: Презентація проекту. Підготовка матеріалів для впровадження у практичну діяльність.

Очікуваний продукт: створення збірки з краєзнавства та комп'ютерної презентації «Краса Україні - Поділля». _____

Література до теми:

1. Башун О. Фандрейзинг, або Мистецтво збирання коштів : наук.-метод. рекомендації бібліотекам / О. Башун ; ред. Ю. О. Лебедева ; Донецьк. ОУНБ. – Донецьк : [б. в.], 1998. – 103 с. : ілюстр., табл. – Бібліогр.: с. 99–100 (32 назви).
2. Библиотеки национальной академии наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теор. сб. Вып. 8 / НАН Украины, Нац. Б-ка Украины им. В. И. Вернадского [и др.]. : НВЦ НБУВ, 2010. – 376 с.
3. Василюшина В. Сучасними методами бібліотечної роботи формуємо у студентів потяг до інновацій / В. Василюшина // Бібліотечна планета. – 2007. – № 3. – С. 15–17.
4. Великосельська О. М. Проектна діяльність наукової бібліотеки Хмельницького національного університету як фактор формування творчого потенціалу студентів. – Режим доступу : lib.khnu.km.ua/about_library/naukova_robota/2010/vel_pro.htm
5. Дригайло В. Г. Основы управления библиотекой высшего учебного заведения / В. Г. Дригайло, Е. В. Башун, Н. В. Волинец. – К. : Политехника, 2001. – 390 с.
6. Жадько Н. В. Проектное развитие библиотек / Н. В. Жадько. – М. : Елена, 2000. – 96 с.
7. За матеріалами Довідника донорських організацій та благодійних програм, що підтримують діяльність НУО в Україні. – К. : ТЦК, 2002. – 128 с.
8. Збаровская Н. Проектная деятельность библиотек / Н. Збаровская // Библиотека. – 2005. – № 4. – С. 79–82.

9. Капустіна Н. І. Регіональний дослідницький проект «Харків – територія читання молоді»: підґрунтя формування регіональної програми молодіжного читання / Н. І. Капустіна, Ю. В. Ходарева // Бібліотечна планета. – 2010. – № 1. – С. 18-20.
10. Кириченко Г. С. Політика, право, інтернет. Проектна діяльність НПБУ / Г. С. Кириченко // бібліотечна планета. – 2011. – № 2. – С. 5-6.
11. Краплич Р. Проекти й управління ними : практ. посіб. для неприбуткових організацій / Р. Краплич. – Рівне : Фондація імені князів-благодійників Острозьких, 2004. – 140 с.
12. Кучереносов В. Основы фандрейзинга и написания проектов для неприбыльных организаций / Владислав Кучереносов ; Ин-т успеш. сообществ. – [Изд. 2-е, доп.] – К. : [б. и.], 2007. – 182 с. : ил., табл. – Библиогр.: с. 129–134.
13. Лебедюк О. Бібліотека ВНЗ як центр довідково-інформаційного обслуговування студентів / О. Лебедюк // Вісник книжкової палати. – 2008. – № 3. – С.15–17.
14. Наукова діяльність як стратегічний напрямок розвитку бібліотек. – Режим доступу : <http://elib.nplu.org/view.html?id=942>
15. Паршукова Г. Б. Стратегическая проектная деятельность библиотек (к постановке проблемы) / Г. Б. Паршукова // Библиотекосведение. – 2004. – № 1. – С. 18–22.
16. Пашин А. И. Управление библиотечным делом: системный подход : учеб.-метод. пособие / А. И. Пашин. – М. : Либерей-Бибинформ, 2006. – С. 86–90. – (Серия «Библиотекарь и время. XXI век». Вып. 101).
17. Пашкова В. Написання проектів (грантів) : рек. для бібліотекарів / В. Пашкова // Бібл. планета. – 2000. – № 1. – С. 13–16.
18. Плакіда А. О. Проектний розвиток кримських бібліотек як інструмент модернізації і фактор формування соціально-культурної сфери регіону / А.О. Плакіда // Бібліотечна планета. – 2012. – № 3. – С.13-16.
19. Пошук і розробка нових моделей розвитку : Проектна діяльність є одним із напрямків роботи наукової бібліотеки Хмельницького національного університету. – Режим доступу : library.tup.km.ua/about_library/naukova_robota/2010/aiv_opr.htm
20. Проектна діяльність бібліотек. Херсонська обласна. – Режим доступу : www.lib.kherson.ua
21. Проектно-творчий ексклюзив | Бібліотека – Режим доступу : biblioteka.lviv.ua
biblioteka.lviv.ua/dlya-doroslyh/proektno-tvorchij-eksklyuzyv/
22. Ремез Н. Чому ми обираємо проекти? [Текст] / Ніна Ремез // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр . – 2011 . – № 11. – С. 51-56.

23. Скарнь В. Проектна діяльність як передумова інноваційного розвитку / В. Скарнь, І. Шевченко // Вісник книжкової палати. – 2003.–№ 4.– С. 24.
24. Сопівник І. Науково-дослідницька робота студентів як складова їхньої професійної компетентності / І. Сопівник // Вісник книжкової палати. – 2008. – № 3. – С. 23-25.
25. Сулова І. М. Проектная деятельность библиотек : науч.-практ. пособие / И. М. Сулова, З. И. Злотникова. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2005. – 176 с. – (Специальный издательский проект для библиотек).
26. Цільові програми і проекти в діяльності бібліотек: методика складання і організація роботи. Вип. 2 / упоряд. І. Є. Луньова ; Дніпропетров. обл. універс. наук. б-ка. – Дніпропетровськ : ЕНЕМ, 2006. – 70 с. – (Серія "Ділове досье").
27. Цыганова Н. От инициативы – к системному проекту. Технологии прорыва в новое пространство / Н. Цыганова // Библ. дело. – 2008. – № 6. – С. 11–14.
28. Черномазова В. А. Все о методе проектов / В. А. Черномазова // Шкільна бібліотека. – 2013. – № 7/8. – С. 15-18.
29. Шемяєва Г. В. Проектний менеджмент в галузі інформаційно-бібліотечної діяльності / Г. В. Шемяєва // Бібл. вісн.–2006.–№ 9.– С. 17-20.

ДЛЯ НОТАТОК

**Проектна діяльність –
важлива складова розвитку бібліотеки
та професійного зростання бібліотекарів**

Методичні рекомендації

Відп. за вип. В. С. Білоус

*Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21100, Україна
Тел. (0432) 26-51-98, 27-59-46, факс (0432) 26-33-02, 27-68-82
E-mail: vspu-lib@mail.ru; vspu.lib@gmail.com; <http://www.vspu.edu.ua/>